

 naša luč

1984

5

znanje

Po skušnji pridobljeno znanje o samem sebi in o naravi se je tudi med Slovenci dedovalo in se dopolnjevalo z novimi spoznanji. Bajeslovno lažno znanje je po pokristjanjenju odmiralo.

ZGODOVINA

Ob prihodu v svojo današnjo domovino so naši predniki našli ostanke stare civilizacije, razdejana mesta z razvalinami rimske arhitekture. Odtod pripovedi, da so tod svojčas bivali velikani, „ajdje“. Našli so tudi izročilo o Hunih in ga bajeslovno prevlekli s predstavami o psoglavcih ali pesjanih. Podobno se v ljudskem izročilu svojevoljno nestvarno preoblikujejo tudi drugi zgodovinski dogodki: zgodovinska resnica se umakne izmišljenemu prikazu (npr. kralj Matija Korvin kralju Matjažu).

NARAVA

Isto značilnost kažejo izročila o nastanku ali izginotju jezer, rek, močvirij, o posebni izoblikovanosti tal (hribov, skal, vdorov, jam), o kameninah in dragocenih rudninah.

Dobršno mero znanja si je ljudstvo osvojilo v vremenoslovju, kjer je z opazovanjem v dolgem časovnem obdobju odkrilo znanivce vremena. Svoje spoznanje je strnilo v neštete vremenske pregovore.

Spoznanja prvotnega lovca, poljedelca in živinorejca so se dedovala stoletja iz rodu v rod.

ŠIRJENJE OBZORJA

Krog znanja se je širil na razne načine. Nekaj je prispevala Cerkev že v prvih krščanskih stoletjih s pridigami in likovnimi stvaritvami (npr. gotske freske). Posamezniki so že zgodaj odhajali na daljna romanja in si pri tem širili obzorje. Tudi vojaška služba je dala dokaj znanja. Romarji in odsluženi vojaki so to znanje prenašali v domači krog.

ŠOLSKI POUK

V Sloveniji imamo začetke neobveznega šolskega pouka otrok, najprej v nedeljskih, pozneje po večjih krajih v trivialnih (po šolski reformi Marije Te-

rezije) šolah šele v 18. stoletju. Leta 1869 so uvedli obvezno šolanje.

TISK

Znanje so najprej širili ljudski rokopisi (zlasti koroških „bukovnikov“). Tudi skromni knjižni tisk je pripomogel k pridobivanju znanja, ker se je število branja večših ljudi večalo (zanje sta pisala duhovnika Pohlin, Vodnik).

Kmalu dobimo že tudi prvi redno izhajajoči tisk: „Lublanske novice“ (1797–1800), od 1843 tedenske „Kmetijske in rokodelske novice“, za njimi pa vrsto drugih listov in časopisov.

Pomembne zasluge za to ima tudi Mohorjeva družba, ki jo je ustanovil škof Slomšek, zlasti od 1862 naprej s svojim vsakoletnim knjižnim darom, med katerim je dolga vrsta poljudno znanstvenih knjig: gospodarskih, naravoslovnih, zgodovinskih, zemljepisnih in drugih. Če pomislimo, da je imela Družba leta 1900 po vsej Sloveniji blizu 79.000 udov, je njen prispevek k znanju najširših krogov vsekakor teh.

LJUDSKA MODROST

Človek obrača, Bog obrne.
Človek je kakor kaplja na veji.
Vsak človek enkrat znori.
Vsak človek je na tem svetu
trikrat sojen: ko se rodi,
ko se ženi in ko umre.
Vsak cigan svojo kobilu hvali.
Vsi prsti niso enaki.
Jamrovcu vzemi in bahaču daj!
Povsod je vrag nevoščljivost
raznesel.
Ni bolj praznega človeka mimo
tistega, ki je sam sebe poln.
Visoko glavo nosi prazen glas,
prazen sod ima velik glas.
Kakor se v gozd kliče,
tako odmeva.
Kdor prasca kolje, naj še ploh
osnaži!
Vsak očenaš ima na koncu
amen.

LJUDSKA PROSVETA

Sredi 19. stoletja smo dobili začetke ljudskoprosvetne dejavnosti. V društvih so se med drugim vrstila številna predavanja. Po večjih krajih so nastajala (od 1855) društva rokodelskih pomočnikov, (od 1862) čitalnice (1869 jih je bilo na Slovenskem že 54), po deželi pa (od 1880 naprej) nešteto bralnih in izobraževalnih društev, ljudskih knjižnic in že tudi prva delavska društva. Vse to je pripomoglo, da poprečnemu Slovencu (vsaj okoli 1900) znanstvena spoznanja tedanje Evrope že niso bila več čisto tuja.

LJUDSKO ZDRAVILSTVO

Slovenci smo imeli že v davnini svoje ljudske zdravnike (vračje), ki so zdravili po tem, kar so jim povedali njihovih predniki, ali po svojih spoznanjih.

Spretni so bili pri izdiranju zob in pri naravnavanju zlomljenih ali izvinjenih udov, ljudje so jim zaupali tudi zdravljenje živine in pomoč pri porodih. Posebno pomembno je bilo zdravljenje z naravnimi zdravili, predvsem z zelišči. Prepisovali so — večinoma v samostanih nastale — zeliščarske knjige.

Ljudski vrči so pri zdravljenju uporabljali tudi „čarobne“ predmete, dejanja in besede (zagovori, Kolomonov žegen), dotik in presad, sežiganje, umivanje...

Kljub napredujoči zdravniški vedi posamezni ljudski zdravniki še niso izginili. Nekatera zdravila, ki so jih sami izumili, so celó uspešna.

SKLEP

Že pred prvo svetovno vojno je spričo razvitega šolstva, razgibanih društev in političnih razmer, številnih časopisov, knjižnih založb, razvijajočega se glasbenega in gledališkega življenja dosegala stopnja splošnega znanja pri poprečnem Slovencu raven prebivavcev tedanjih evropskih dežel.

Po Niku Kuretu v knjigi
SLOVENSKO LJUDSKO IZROČILO

Naslovna stran:
KAMEN V PODJUNI na Koroškem.
(Iz knjige: Hans Trenkwalder, KÄRN-TEN, založila Carinthia, Celovec.)

V Celovškem Zvonu (marec 1984) je objavil književnik Bojan Štih razmišljanje z naslovom **POKOJNA SKUPNA JEDRA**. V njem govori o „tako imenovanih skupnih jedrih, ki so od pomladi do pozne jeseni 1983 vznemirjala slovensko javno mnenje“. Iz zapisa objavljamo nekaj stavkov:

Znano je, da je človek več kot narod, da je narod več kot država, in da je država precej manj kot narod in kot človek. Vemo, kaj so človekove pravice in kaj je samoodločba narodov. Že to nam pove, da so kakršnakoli vsedržavna in nadnarodna skupna šolska vzgojna jedra v svojem začetku in s svojimi posledicami hudo konservativna, če ne že kar nazadnjaško dejanje.

Sem Slovenec in dr. žavljan sveta in da bi ohranil človeški odnos med svetom in svojim narodom, mi ni ne po-

treben ne koristen noben in nikakršen posrednik. Moje edino resnično in naravno skupno jedro je človeštvo in njegova kultura in duhovna civilizacija. Nikakršno zvezno ministrstvo za prosveto ne more določati in predpisovati mojega mišljenja in mojega kritičnega odnosa do sveta in samega sebe. Skupna šolska jedra so znak nemoči, neenakopravnosti in hlapčevstva. Spoznanja in pravična vrednotenja v sedanjem svetu se porajajo iz znanja, iz poezije, iz vere in pa iz kulturnega duha družb tega planeta.

Ob vsem tem pa moramo še reči, da je vzgoja otrok prva naravna in moralna dolžnost in s tem tudi demokratična pravica očetov in mater. Najprej vzgoja v družini, šele potem v šoli, ki pa jo morajo nadzorovati

starši, ne pa ministri za prosveto!

Slovenci lahko le zvesto živimo v lastni duhovni zgodovini, v umetnosti, ki je bistvo našega bivanja, in v jeziku, ki je kri našega narodnega telesa. Kdor omejuje te naravne pravice, nasprotuje naše- mu življenju!

Kakršna koli „vsedržavna šolska jedra“ so tedaj nekulturni pojav, v katerem moramo videti napoved konca sleherne vzgoje. Gre za dostojanstvo človeka. Zato tudi ne želim, da bi v imenu „skupnih jeder“ razlagali učitelji otrokom, kako so njihove matere in očetje — opice...

Tako Bojan Štih.

Še ena naša misel. Ista načela, ki odklanjajo „skupna jedra v šoli“, veljajo prav tako za ateizacijo v šoli.

„Vzgoja otrok je prva naravna pravica in mo-

ralna dolžnost in s tem tudi demokratična pravica očetov in mater,“ je zapisal Štih. To velja tudi glede vere. Preneseno na področje ateizacije lahko ponovimo štihove stavke: „Nikakršno zvezno ministrstvo za prosveto ne more določati in predpisovati mojega mišljenja in mojega kritičnega odnosa do sveta in samega sebe. Ateizacija je znak nemoči, neenakopravnosti in hlapčevstva... Najprej vzgoja v družini, šele potem v šoli, ki pa jo morajo nadzorovati starši, ne pa ministri za prosveto!... Kdor omejuje te pravice, nasprotuje našemu življenju!... Kakršna koli vsiljevanje svetovnega nazora (= ateizacija) je tedaj nekulturni pojav.

Ali pa je enopartijski sistem sposoben ne vsiljevati svoje „modrosti“? Popolna duhovna svoboda je možna le v demokraciji.

Založnik: Avguštin Čebul, župnijski urad Št. Lenart, 9587 Ričarja vas.
Odgovorni urednik: dr. Janez Hornböck, 9020 Celovec, Viktringer Ring 26. Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja, 9020 Celovec, Viktringer Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA (v valuti zadevne dežele):

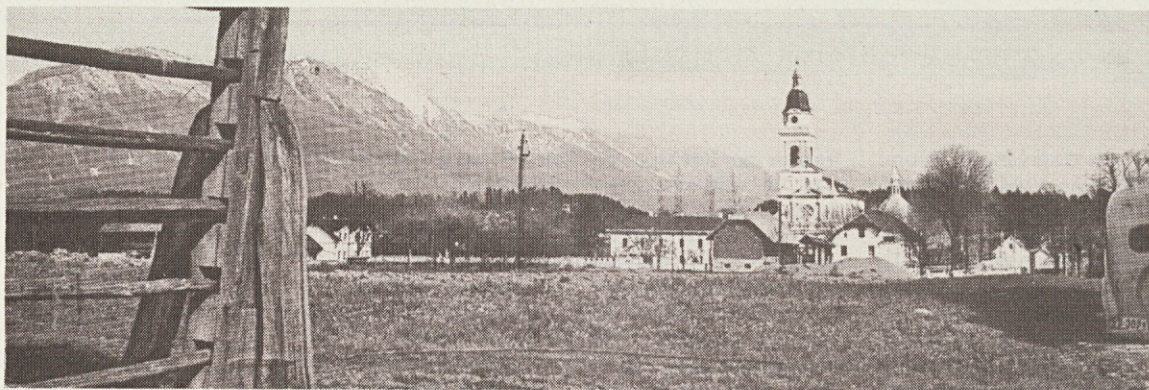
Anglija 5 fun.
Avstrija 130 šil.

Belgija	400 fran.
Francija	60 fran.
Italija	12.000 lir
Nemčija	20 mark
Nizozemska	20 gld.
Švedska	60 kron
Švica	19 fran.
Avstralija	9 dol.
Kanada	12 dol.
ZDA	10 dol.

Razlika v cenah je zaradi neenake poštne v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj. Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava NAŠE LUČI.

PRINTED IN AUSTRIA

kaj je pa domá novega?

NA BREZJAH so zgradili leta 1800 Marijino kapelico, kamor so začeli hoditi romarji posebno, ko je dobila Marijino podobo L. Layerja. Konec 19. stoletja so postavili prostorno cerkev, ki je vključila prejšnjo kapelo.

na sploh

VEČ TUJIH GOSTOV NA DOLENJSKEM

Statistični podatki o prenočitvah v zdraviliških in turističnih krajih na tem področju povedo, da je zanimanje tujcev, ki iščejo zdravja, za naše zdravilne vrelce vse večje. Samo v Dolenjskih Toplicah so zabeležili 21 odstotkov več tujcev. Podobno velja tudi za Šmarješke Toplice, kjer se je število prenočitev povečalo za več kot pet tisoč, kar gre seveda pripisati porastu števila tujcev. Otočec je imel v prvem četrtletju nekaj nad pet tisoč prenočitev, kar je toliko kot lani v istem obdobju.

SLOVENSKE ELEKTRARNE DOSEGLE NOV REKORD

Vodne in toplotne elektrarne so v sredo, 4. aprila, proizvedle 35,17 milijona kilovatnih ur, kar je rekord v zgodovini slovenskega elektrogospodarstva. Vodne elektrarne so dale 13,3 milij. kWh, toplotne pa 22,04 milij. kWh. Stanje na tem za slovensko gospodarstvo važnem področju se izboljšuje. To potrjuje tudi podatek, da je Slovenija v zadnjem obdobju veliko električne energije izvozila in s tem poravnala vse „električne“ dolgove.

ZBOR SLOVENSkih ALPINISTOV

V četrtek, 5. aprila, je vodstvo te številčno sorazmerno močne organizacije analiziralo stanje društva, pregledalo njegovo delovanje v preteklem letu in razpravljalo o aktualnih težavah društva. Na Slovenskem ima alpinistično društvo 45 odsekov in v njih 1236 članov. Vzgojni kader šteje 109 instruktorjev in 34 gorskih vodnikov. Alpinisti so lani opravili 20.805 gorskih tur doma in v tujini. Povprečen član naj bi statistično opravil vsaj 16 takih tur. Seveda jih je nekaj, ki tega povprečja niso dosegli, in nekaj redkih, ki so dosegli celo 300 gorskih tur v lanskem letu. Med najdelavnejšimi so odseki Ljubljana-Matica, Akademski A0 in kamniški A0. Najbolj jih seveda tare vprašanje finansiranja njihovega dela. Zato bodo v bodoče morali zahtevati večji osebni prispevek. Zelo negativen učinek imajo tudi omejitve pri prehodu državne meje. Te so zadele posebno mlade člane, ki tako ne morejo dobiti dovolj izkušenj pri premagovanju ledenikov, lednih vesin, granitnih in dolomitnih sten. Upajo, je bilo rečeno, da bo kmalu boljše.

TEČAJ KIRURGIJE KOLKA IN KOLENA

Organiziralo ga je Slovensko zdravniško društvo v prostorih medicinske fakultete. Udeležili so se ga domači ortopedi in ki-

rurgi, so delovali pa so tudi svetovni strokovnjaki iz Švice, Nemčije in Avstrije. Tečaj je trajal dva dni, obsegal pa je predavanja, razprave in praktične vaje na umetnih kosteh. Modele iz plastike je posodila firma Protek iz Švice. V zadnjih petnajstih letih so v Sloveniji vstavili približno 6000 umetnih kolkov. Zanimiv je tudi podatek, da na svetu vsak dan vstavi približno tisoč tovrstnih protez, v Sloveniji pa dve.

PRVI SLOVENSki RIBIŠKI SEJEM

Pripravila ga je Ribiška zveza na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Name njen je bil predvsem športnim ribičem. Na sejmu so se zelo dobro uveljavili zasebni proizvajalci ribiškega pribora in opreme, ki so z domačo pametjo in spretnostjo izdelali tiste predmete, ki jih trenutno ni mogoče uvoziti iz tujine. Po mnenju strokovnjakov se domači izdelki lahko kosajo s tujimi.

„VINSKI LETNIK 83“

To je bil naslov vinogradniško-vinarske prireditve na mariborskem sejmu. Obiskovalci so lahko pokušali vino iz podravskega in zasavskega vinorodnega okoliša. Strokovna komisija je ocenila 77 vinskih vzorcev, med katerimi sta najbolje odrezali sorti beli burgundec in renski rizling. Starosta slovenskih enologov, Ivo Zupancič, pa je lansko letino ocenil kot letino stoletja.

kaj je pa domá novega?

od tu in tam

BLED

Hotelsko turistično podjetje Bled je za dvajset let dobilo v najem vilo Bled z vsemi njenimi objekti: glavno zgradbo, vilo Paviljon, zimski vrt, vrtnarijo, vilo Marico in stanovanjski blok. Nov najemnik se je moral obvezati, da ne bo bistveno spremenil arhitekture in urejenosti parka. Vila, ki je do pred nedavnim služila predsedniku države za poletno rezidenco, bo odselej odprta tudi za turiste.

CELJE

Podružnica društva matematikov, fizikov in astronomov je bila gostiteljica 28. slovenskega tekmovanja matematikov. Udeležilo se ga je 152 učencev srednjih šol, ki so bili izbrani med 1200 učenci, udeležencev predtekmovanj na 46 srednjih slovenskih šolah. Na posvetu za okroglo mizo so mentorji razpravljali o poenotenju pouka matematike in o bodočih tovrstnih tekmovanjih.

CELJE

Odbor za prostorsko načrtovanje in vrtičkarstvo je organiziral očiščevalna

dela v vseh 25 krajevnih skupnostih te občine. Lotili so se čiščenja in urejanja zelenic, nasadov, okolij stanovanjskih zgradb, podstrešij, kleti, obrežij rek in potokov. Z kontejnerji so zbirali in odvažali na smetišča star papir, steklo, železo in podobne odpadke. Mesto je velikonočne praznike dočakalo očiščeno in pomlajeno.

CERKLJE NA GORENJSKEM

V kranjski občini so se odločili za pridobivanje novih površin zemlje, kjer naj bi posejali pšenico in koruzo. Na območju Cerklj, Zaloga in Pšate bodo usposobili 75 ha zemlje. Tod je doslej rastle le močvirsko rastlinje, ki so ga kmetje uporabljali za krmo. Melioracija bo stala okoli sedemnajst milijonov dinarjev. Ta izdatek pa se bo kmalu izplačal, saj bodo s pridelkom koruze in pšenice na teh novih površinah iztržili okoli osem milijonov dinarjev.

DOL PRI HRASTNIKU

Podjetje Gremont je začelo izdelovati konstrukcije za vrtno ute in lesene elemente za ute, drvarnice, zajčnike, čebelnjake, garaže in delavnice. Ti večnamenski leseni deli so po besedah proizvajalca edini na Slovenskem. Podjetje je odkrilo tržno vrzel, saj je zanimanje za vrtičkarstvo čedalje večje,

Procesija v BEGUNJAH
NA GORENJSKEM.

vrtove pa so doslej zaradi pomanjkanja tovrstnih izdelkov kazile „skrpane“ barake za shranjevanje orodja.

(dalje na strani 9)

skozi stisnjene zobe se je težko smejati

ZANIMA ME, KOLIKO BENCINSKIH BONOV PRIPADA DELOVNEMU ČLOVEKU ZA HELIKOPTER.

Dali smo vse od sebe, da bi nagrabili k sebi.

ČE VZAME OBLAST V ZAKUP PRAVICO, JE NAROD TEPEN. ČE VZAME V ZAKUP ŠE RESNICO, JE NAROD MRTEV.

Živimo v brezrazredni družbi: mnogo je med nami takih, ki jim manjka kar po več razredov.

TLAČANE SMO ODPRAVILI, PA SAJ SO TAKO IN TAKO PLAČEVALI LE DESETINO.

Naš sindikat je začel akcijo za zaščito delavskih pravic: med malico imamo pravico sneti zaščitne čelade.

DAJTE DANES, DA VAM JUTRI NE BODO VZELI!

Tako vneto smo mahali z baklo napredka, da nam je ugasnila.

TUDI ONI PRISPEVAJO K STABILIZACIJI — ZATEGUJEJO NAM PASOVE.

Jedli so svinjske, telečje in goveje jezike, le pri slovenskem so naleteli na kost.

ALI BODO BREME STABILIZACIJE NOSILI TUDI TISTI, KI SO BREME STABILIZACIJE?

Po PAVLIHU

Velikonočni kristjan

Velikonočni kristjan je vedno zmagovalec. Ko mu ljudje podro vse načrte in ga onemogočijo, še vedno ljubi. Ko bi ga nasprotniki mogli speljati v mržnjo, jedkost, sovraštvo, potem bi zmagali. Ker pa mu niso mogli onemogočiti ljubezni, tudi ljubezni do njih samih mu niso mogli ubiti, čeprav so pljuvali nanjo, je ostal zmagovalec on sam. Zmagovalec ljubezni. In ta ljubezen je revolucija, ki je trajno presenečenje okolice, ko vsi pričakujejo nečesa čisto drugega: razvnetja njegovih človeških slabosti.

Kristjan je velikonočni človek.

Sumljivca, ki te zasleduje na vsakem koraku, najbolj onemogočiš s tem, da mu odpreš dušo, da ga jemlješ kot človeka, da mu z vsem dostojanstvom, ponižnostjo in ljubeznijo iskreno pokažeš, da ti gre za resnico. In to je apostolat. Biti apostol tudi za tistega, in zlasti za tistega, ki te napada, ki te mrzi, ki mu greš na živce, ki te hoče „razkrinkati“, ker te sumi, da ne delaš iskreno, ki se mu zdi nekaj najbolj nemogočega, da bi kdo ljubil iz čiste nesebičnosti. In prav to dejanje, to odkrivanje, da kdo res tako ljubi, to je njegova, obrekovalčeva, pot do višjega spoznanja.

In končno si ne more več zakrivati oči.

VČERAJ, DANES, JUTRI

Nastopil je najlepši čas leta, mesec maj. Narava se je prebudila v novo življenje, mračni in mrzli dnevi pa so se umaknili svetlobi in toploti.

Že od davnine posvečajo verniki ta najlepši mesec najlepši med ženskimi — Mariji. V mnogih deželah se v tem mesecu še posebej spominjajo svojih mater, ko slavijo **materinski dan** (13. maja). V prvih dneh prihodnjega meseca (10. junija) bomo obhajali **binokošni praznik**, rojstni dan Cerkve, v ponedeljek po binkoštih pa bomo slavili Marijin praznik, **praznik matere Cerkve** (11. junija), ki ga bomo letos — potem ko smo na praznik Gospodovega oznanjenja Mariji, 24. marca, skupaj s svetim očetom, škofi in duhovniki posvetili ves svet in vse nas božji materi — občutili še posebej močno in globoko. Ves ta čas je nekako v znamenju materinstva: v

znamenju mater, ki so nas rodile, v znamenju Marije, ki nam je darovala Kristusa, v znamenju matere Cerkve, ki nas je po krstni kopeli rodila v novo življenje.

Spregovorimo zato o Cerkvi, materi krščenih in prijateljci človeštva. Ne smemo namreč pozabiti, da smo krščeni v Cerkvi, v kateri je tudi naš Bog in Kristus, v kateri je sveto pismo in božja mati, v kateri je naše bogoslužje, v kateri je papež in so škofje in duhovniki.

Spregovorimo torej o katoliški Cerkvi — s prepričanjem, da vsakdo, kdor ljubi Cerkev, ljubi tudi Boga in Jezusa pa Marijo in človeka, in da sleherni, ki veruje v Cerkev, veruje tudi v Boga in Mu verjame. O tem je potrebno spregovoriti prav danes, ko skušajo nekatere znane in neznane sile vernike po vsej sili oddaljiti od Cerkve, ko poskušajo govoriti o katolicizmu brez cerkvene skupno-

sti, o Kristusu brez njegovega mističnega Telesa. In vendar Kristus zunaj Cerkve ne obstaja, posebno pa ne more obstajati zunaj nje katolik.

Kaj je to Cerkev?

Ah, to nam je pač že dobro poznano, saj smo se učili o tem pri verouku! Pa vendarle povejmo — še enkrat.

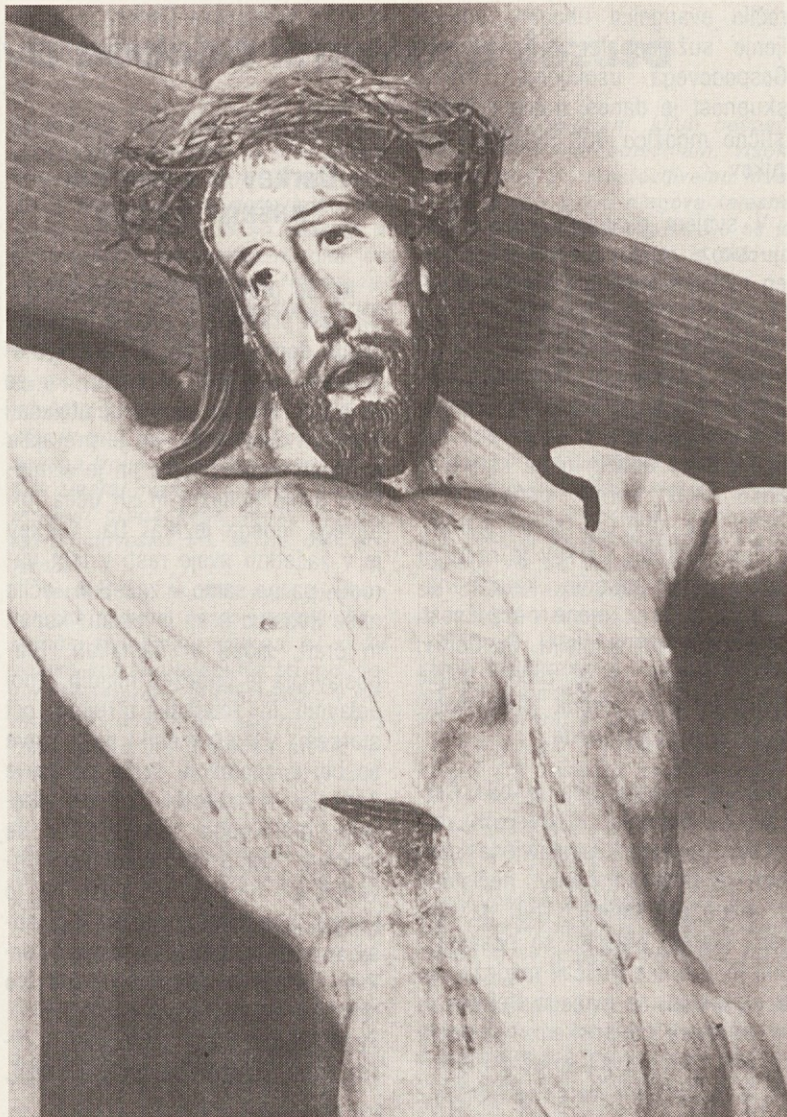
Z besedo Cerkev prav gotovo da ne mislimo zgradbe, svetega prostora, v katerem se zbirajo verniki k molitvi in obredom, ampak mislimo na Cerkev, ki se v slovenskem knjižnem jeziku piše z veliko začetnico in ki označuje skupnost vernikov, ki izpovedujejo vero v Kristusa, skupnost, ki živi od Njegovih besed in zakramentov in se v življenju vede in ravna po zakonu, ki mu pravimo **ljubezen**. Mislimo na skupnost, ki jo vodi božji Duh in škofje z rimskim škofom na čelu, na skupnost, ki na svoji poti, na svojem prehodu skozi svet, nikoli ne izgublja iz-

pred oči končnega cilja — večnega življenja pri Očetu v nebesih.

To in prav tako skupnost si je želel Jezus Kristus in jo je tudi osnoval. Iz Njegove strani, skupaj z Njegovo krvjo in vodo izvira, na binkoštni praznik pa je dobila jasne obrise in obliko in je začela rasti kot gorčično zrno z namenom, da zbere v nadnaravno skupnost z Očetom, Sinom in svetim Duhom vse narode, vse rase, vse razrede in da z blagovestjo Besede in podeljevanjem svetih skrivnosti priča celemu svetu, da obstaja Bog — Oče, prijatelj ljudi, in da mu sporoči, da življenje in smrt imata smisel in da je treba to življenje živeti v tovarštvu in prijateljstvu s Kristusom.

Nagla rast „gorčičnega zrna“

Iz Jeruzalema se je pričela ta mala skupnost širiti na vse strani sveta. Čredica, ki ni poznala ne strahu ne prisile, je kmalu prodrla prav v srce rimskega cesarstva in uresničevala že na zemlji kraljestvo božje, kraljestvo resnice in pravice, ljubezni, miru in svobode. Na svoji trnovi poti, posebno v prvih stoletjih, je bila ta Pastirjeva čreda pogosto v nevarnosti, da izgine. Toda vsemogočni Bog izpelje vsako svojo zamisel zmeraj do konca, do uresničitve; nihče Ga ne more v Njegovih načrtih zmotiti ne ustaviti, kajti nihče ni kot On. In čeprav so kristjane izpostavljali divjim zverem, jih prodajali na trgih, obešali na križe, jih morili po ječah, so prav ti kristjani vendarle neomajno izpovedali vero, blagoslavljali, ljubili, ljubili tudi sovražnike, trdnó prepričani o Učiteljevi besedi, da se ni treba bati

tistih, ki ubijajo telo, da se ni treba bati smrti.

V 4. stoletju je Jezusova Cerkev, oplemenitena s krvjo svojih mučencev, prišla iz podzemlja, iz katakomb, na prosto, na beli dan, vsa goreča od želje, da bi vsi ljudje spoznali blagoslovljenega Jezusa, Sina božjega. In Cerkev je rasla v dušah, Kristus je rasel in se utelešal v mladih narodih Evrope, prerastel je v množico, ki je ni

bilo mogoče prešteti, kjer je bila iz vsakega naroda, plemena in jezika.

Svetu je stregla s sladkim napojem evangelija, z mano zakramentov, z radostjo in ljubeznijo in ga učila, da si Bog želi, da bi bili ljudje srečni. Gradila je resnično bratstvo ljudi. V svojem svetem žaru so prišli njeni najboljši in najbolj izbrani sinovi še na druge kontinente in širili tam veselo spo-

ročilo evangelija ubogim, odkupljenje sužnjem ter oznanjali leto Gospodovega usmiljenja. In ta skupnost je danes zrasla v fantastično množico 800 milijonov vernikov.

V svojem dvatisočletnem romanu skozi zgodovino je Cerkev poleg oznanjevanja in življenja Jezusovega nauka sprejemala in širila tudi kulturo in civilizacijo, črko in knjigo, gradnjo in umetnost, socialno skrb in dejavnost ter puščala za seboj sledove, ki jih zob časa ne more uničiti in na katere je lahko vsak vernik ponosen. V Cerkvi so rasli in zoreli narodi, kulturni narodi, Cerkev je rasla in zorela v teh narodih, katerih napredka si brez njene navzočnosti ni mogoče niti zamisliti. Po Cerkvi in s Cerkvijo se je začelo boljše življenje, bolj srečna prihodnost, lepši jutri za milijarde.

Na svoji dolgi poti je bila Cerkev, ta skupnost Kristusovih vernikov, pogosto izpostavljena stiskam in težavam časov, nečistosti in madežem stoletij. Tudi na njenem svetem oblačilu so posamezniki in skupine puščali madeže, ko so pozabljali na svojega Učitelja in se predajali poganskemu gledanju na svet: povezovali so se z močnimi in mogočnimi, vodili verske vojne in inkvizicijo, uganjali prisilo in nespoštovanje človekove osebnosti, delali greh. Toda v vseh takih momentih, ki so potresali in pretresali veličastno zgradbo Cerkve, je sveti Duh dvigal svetnike in preroke, prave in resnične prenovitelje, ki so z nje stresali blato in prah nekrščanstva — mar ne priča o tem tudi II. vatikanski cerkveni zbor? —, Cerkev pa se je razvijala naprej in širila blagovest Kristusove ljubezni v korist ljudstev. Tudi danes je katoliška

Cerkev Kristusova Cerkev in je zato prava mati in prijateljica ljudi.

Cerkev v zgodovini našega naroda

Ko so pred mnogimi stoletji prišli naši pradedje v dežele naše sedanje domovine, jih je Cerkev materinsko sprejela. V časih, ko se je pričel Kristus po krstu utelešati v dušah Slovencev, jih je prerajala in zanje molila. Dojila jih je z mlekom svoje ljubezni in jih učila njihovega lepega jezika. Da, Cerkev je v začetkih svoje rasti v tem narodu, pa ne samo v začetkih, učila naše ljudstvo brati in pisati, kopati in orati, zidati in namakati. Blagoslavljala je ljubezen mladih, znoj delavnih in zatiskala utrujene oči starcem. Vsi spomeniki naše slave so bili v znamenju križa, ki ga je narisala in izklesla Cerkev. Največji del vsega tistega, kar se imenuje kulturna zakladnica slovenskega naroda — najsi bo to knjiga, umetnost ali jezik — je nosil znamenja, pečat in podpis Cerkve. Cerkev je učila svoje ljudstvo resnic o Bogu in resnic o človeku. Posvečevala je, zaklinjala, rotila . . . Družinska morala, čast,

poštenost in spoštovanje, vse to je zraslo z njenim ponavzočevanjem v slovenskem narodu. Cerkev je z narodom živela in z njim tudi umirala. Branila je človeka tudi za ceno smrti. In Slovenec je to videl in razumel. Zato je tudi on živel s svojo Cerkvijo in umiral skupaj z njo. Ljubil je svojo Cerkev. Ni je zapuščal, saj ga tudi ona ni nikoli zapustila. Ni ji obračal hrbta. Kateri poštenjak bi mogel to storiti svoji materi?! Slovenski narod se ni sramoval svoje Cerkve in svoje katoliške pripadnosti. Ni. Pred nikomer.

Kaj pa danes?

Nekateri so jo zaradi nekaj nesrečnih grošev odpisali in se izpisali iz nje.

Drugi jo brez kakršnegakoli razloga in povoda preklinjajo in blati-jo.

Spet drugi govore o svoji zgodovini, kot da Cerkve sploh niti ni bilo,

marsikdo pa jo je, svojo mater, prodal za skledo leče . . .

Mogoče da se zdi Cerkev nekaterim svojim sinovom nakako zanikrna, okorna, neogljenjena, neiznajdljiva, staromodna, vendar pa tudi taki ne bi smeli pozabiti, da jim je — mati.

Tako je bilo včeraj, tako je danes in tako bo tudi jutri.

Italija in Sveti sedež sta podpisala nov konkordat

V soboto, 18. februarja, sta Italija in Sveti sedež po sedemnajstletnih pripravaх podpisala nov konkordat (pogodbo med Cerkvijo in državo). S tem je odpravljen dosedanj konkordat med Italijo in Vatikanom iz leta 1929.

Po novem konkordatu katoliška vera v Italiji v prihodnje ni več državna vera; v skladu z duhom 2. vatikanskega koncila, italijansko ustavo in novim cerkvenim pravom bo tudi tukaj veljala verska svoboda. Cerkvene ustanove bodo v prihodnje oproščene davka samo, če bodo opravljale vzgojne ali kulturne naloge. Nadalje določa konkordat, da se na italijanskih šolah poučuje katoliški verski nauk, ni pa ta pouk obvezen.

Pater Pij — živa podoba križanega Jezusa

Pater Pij je eden največjih mož katoliške Cerkve in ena od najzanimivejših in najbolj znamenitih osebnosti našega 20. stoletja.

Rodil se je 25. maja 1887 (čez tri leta bi bil torej star sto let) v vasi Pietralcina v južnoitalijanski provinci Benevento, kakih 60 km vzhodno od Neaplja. Po krstu je bil Frančišek in njegova starša Jožef in Horacija Forgione sta imela poleg njegove še sedem otrok.

Ko mu je bilo petnajst let, je stopil v noviciat patrov kapucinov v Moreoneju, kjer je dobil redovniško ime Pio, 10. avgusta 1910 pa je bil posvečen v mašnika.

V prvi svetovni vojni je bil mobiliziran, vendar ga zaradi šibkega zdravja niso poslali na fronto. Služil je kakih sto dni kot sanitejec v vojaški bolnišnici v Neaplju, potem pa so ga zaradi bolezni na pljučih leta 1917 za stalno odslovili iz vojske. Njegovi predstojniki so ga poslali v samostan San Giovanni Rotondo, kjer je ostal do smrti (23. septembra 1968).

Zakaj smemo tega kapucinskega patra imenovati eno od najzanimivejših in najbolj znamenitih osebnosti našega stoletja? Zato ker je bil skozi celih petdeset let neprenehoma živ čudež, ker je bil poslan od Boga kot prerok našega časa, da kliče k spreobrnjenju, da dela pokoro in da s svojim trpljenjem zdravi rane Cerkve in vsega sveta.

Dne 20. septembra 1918 so se namreč na njegovem telesu nenadoma pojavile rane (stigme) na tistih mestih, kot jih je imel na križ pribiti Jezus, iz njih pa je vrela kri noč in dan, kot da bi bil sam križan, celih petdeset let, neprenehoma, do njegove smrti. Moral je imeti ves čas obvezane roke, da pri maševanju ne bi okrvavil oltarja in hostije. Srajca in nogavice so bile dan za dnem prepojene s krvjo iz ran na nogah in na levi strani prsi.

Rane so nastale same od sebe, hipoma, vse hkrati, brez vsakršnega zunanjega vzroka in brez kake nožne bolezni. Bile so vedno odprte

in se niso nikdar zacelile in se nikoli zagnojile. Ozdraviti se niso dale z nobenim medicinskim sredstvom. To je bilo toliko bolj nenavadno, ker so se druge rane, ki so nastale iz kateregakoli naravnega vzroka na drugih mestih njegovega telesa, zacelile same ali pa so se dale ozdraviti, če so se zagnojile.

Te nenavadne rane so mu povzročale strašno trpljenje, kot da res visi na križu. Kri, ki je vrela iz njih — včasih bolj (posebno v dnevih Jezusovega trpljenja), včasih manj — je bila zmeraj sveža in prijetno dišča, povsem drugačnega vonja kot naravna človeška kri, ki ne diši prijetno.

Nenavadna je bila tudi njegova telesna toplota. To so ugotovili že v vojaški bolnišnici, kjer naj bi služil vojsko kot sanitejec. Ko so mu merili temperaturo, je živo srebro v termometru poskočilo tako naglo in s tako močjo, da je počilo steklo toplomera. Nato so mu izmerili temperaturo s toplomerom za kopališče. Imel je 48° C ali celo 48,5° C, vemo pa, da človek ne preživi 42° C, ker se mu sesirijo beljakovine v telesu.

Pater Pij je zelo malo jedel. Redno je bil brez zajtrka in brez večerje. Mesa in kruha sploh ni užival. Za kosilo je pojedel nekaj zelenjave in kak košček sadja, zraven pa je spil še pol kozarca ali včasih tudi cel kozarec piva. Kadar se ni postil, je znašala njegova hrana največ 200 do 300 kalorij. Večkrat pa se je tudi dolgo časa postil, po trideset ali štirideset dni, in sicer tako strogo, da ni zaužil nobene hrane in tudi nobene pijače.

Spal ni skoraj nič, saj zaradi nezonskih bolečin tudi ni mogel.

Pri vsem tem pa je moral prenašati ogromne duševne napore, saj je redno spovedoval po sedemnajst ur na dan, sprejemal obiske, odgovarjal na vprašanja. Stotisoči so ga prihajali obiskovat in so iskali pri njem pomoči in pomiritve.

Kljub napornemu vsakdanjemu delu, kljub dolгим postom in docela

nezadostni prehrani, kljub nespečnosti, nenehnim bolečinam, visoki temperaturi in neustavljivemu krvavenju iz ran pa je njegova telesna teža ostala zmeraj enaka. Če se je včasih nekoliko zvišala, je bilo to po kakem prav dolgem postu.

Vsi ti pojavi so zgodovinsko neovrgljivi, dokumentirani, arhivirani. Ta čudež je videlo na milijone ljudi. Njegove rane, njegovo kri in ves organizem, njegovo prehrano itd. so leta in leta preiskovali nešteti zdravniki, najslavnejši medicinski strokovnjaki Italije, Amerike, Švedske, verni in brezverski, med njimi tudi taki, ki so bili prepričani materialisti. Vsi so morali ugotoviti, da so to nenavadni pojavi, ki se ne da jo razložiti naravno.

Pater Pij je bil nenehen živ čudež, viden in ugotovljiv skozi petdeset let. Bil je nenehna živa priča za obstoj Boga, saj je bilo kot na dlani, da njegovega organizma ne ohranjujejo pri življenju navadne moči. Bil je nenehna živa priča resničnosti Jezusovega trpljenja na križu, saj je bil pristna kopija križanega. Prav tako je bil živa, nenehna priča o resničnosti božjega izvora katoliške Cerkve, ki jo je ljubil z vsem srcem in se je zanj nenehno daroval Bogu.

Najbolj tolažljivo za nas vse pa je dejstvo, da je bil tudi živa priča Jezusove dobrote in usmiljene ljubezni do vseh ljudi, posebno do trpečih in tistih, ki so živeli v zmoti ali v grehu. Zavzemal se je za bolnike, ustanovil je veliko bolnišnico za tisoče bolnih, ki zaradi revščine niso mogli dobiti oskrbe v drugih bolnišnicah. Spravil je z Bogom stotisoče, če ne milijone ljudi. Klical je k pokori in strogo obsojal posebno najhujše grehe moderne dobe: spolno razbrzdanost, lahkomišelnost, ločitve zakona, preprečevanje spočetja, ubijanje nerojenih, odklon od cerkvenega nauka, nespodobno modo. Priporočal je molitev rožnega venca in zmernost.

Bil je kot drugi Jezus — Jezus našega časa.

Pričevanje o svoji veri, o svojem narodu in o sebi samem mora biti vsakdanja praksa. Živimo v tujem svetu in ta svet nas pogosto sodi kot skupnost po vedenju posameznika. Zato je vsak od nas na določen način odgovoren za vse druge. Ko pričujemo zase, pričujemo za obe najpomembnejši občestvi, ki živimo v njih, za versko skupnost in za narod, za večno in za začasno prebivališče, brez katerih življenje ne bi imelo smisla.

Biti svoj ne pomeni biti slabši od drugih. Nasprotno: drugi te bodo bolj cenili, če boš ostal to, kar si. Če pa bi kdo — zlepa ali zgrda — terjal od tebe, da odvržeš svoje in sprejmeš njegovo, potem si lahko prepričan, da ti ni prijatelj.

Ne zapravi otroku svojega premoženja!

„Govorjenje, ki ste ga od svojih prednikov prejeli, ste dolžni svojim otrokom kakor žlahte lastnino zapustiti. Otroci, ki se slovensko govoriti od svojih slovenskih staršev ne naučijo, veliko premoženje izgubijo, ki se več povrniti ne da. — Kolikor jezikov kdo govoriti zna, toliko mož velja. Bolje je, da jih slovenski govoriti naučite, kakor da bi jim kapital zapustili . . . kako nemarno bi bilo, da bi vi, starši, svojega maternega jezika svojih otrok ne učili, kakor so naučili vaši očetje in matere vas!“

Anton Martin Slomšek (1862)

DOMŽALE

Aprila letos so na Ljubljanski cesti odprli nov vrtec. „Čebelice“, kot se vrtec imenuje, so se razveselili malčki in matere, ki so si ga že dolgo časa želeli.

GOTOVLJE

95-letnico slovenskega zbornega petja v tem kraju so obhajali zelo slovesno. V nedeljo, 8. aprila, so moški, ženski in otroški pevski zbori priredili koncert. Ob tej priliki so najzaslužnejšim članom podelili zlate Gallusove značke. Zbor, ki danes šteje okoli petdeset pevcev in pevk, je pred 95 leti začel delovati pod okriljem društva Kmetovalec. O kvaliteti zbora priča tudi dejstvo, da so že leta 1934 nastopili na Radu Ljubljana.

IDRIJA

V začetku aprila je začel obratovati nov računalniški center. To je eden še zelo redkih centrov v Sloveniji. Nanj so najprej priključili najbližja podjetja in ustanove v Idriji. Ostala podjetja pa se ga bodo lahko posluževala, ko bo prišel manjkajoči del opreme in novi terminal. Proti koncu leta naj bi center obratoval s polno močjo.

KOPER

Gimnastični delavci so pripravili tradicionalno dvodnevno tekmovanje „Turnir prijateljstva“. V telovadnici osnovne šole so se pomerili telovadci in telovadke iz Slovenije, Hrvaške, Vojvodine in Bosne. Največ odlikovanj so dobili tekmovalci iz Ljubljane. Premoč slovenskih športnikov na orodjih se je pokazala tudi v finalu, saj so naši zmagali v vseh konkurencah. Seveda pa so tudi gostujoče ekipe odnesle domov nekaj odličij.

KOPER

Letos bo poteklo deset let, odkar sta Koper in italijansko mesto Ferrara podpisali listino o pobratenju. Preko vsega leta se bodo zato vrstila srečanja kulturnikov, športnikov, gospodarstvenikov, obrtnikov in upokojencev. Prva taka prireditve je bila že v aprilu, ko je v to slovensko pomorsko mesto prispele skupina 35 otrok iz Ferrare. S

med vesticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

DRUŽINA:

PROF. JOŽE KRAŠOVEC OBSOJEN

Temeljno sodišče v Ljubljani, Enota v Ljubljani, je obsodilo Jožeta Krašovca, profesorja bibličnih znanosti Stare zaveze na Teološki fakulteti v Ljubljani, na mesec dni zapora, pogojno za pet let. Razlog za obsodbo je sodišče našlo v naslednjem odstavku njegovega predavanja na Teološkem tečaju za študente novembra 1980, ki je izšlo v knjigi *Kristjani za prihodnost* maja 1981: „Kako močna in učinkovita je občestvena vera, se posebno dobro zavedajo borbeni ateisti in zagovorniki človekove funkcionalnosti v kolektivu. Odtod njihovo zapeljevanje s krilaticami, da je vera zgolj zasebna zadeva posameznikov. Vedo, da je človeka treba izolirati, potem bo njihov pokorni podanik, figura v njihovem sistemu.“

Obtožni predlog javnega toživca pravi, da je prof. Jože Krašovec storil kaznivo dejanje širjenja lažnih vesti po čl. 228 KZ SRS, ker je svoboda veroizpovedi ustavno opredeljena in ne gre za nikakršno zapeljevanje kogarkoli s krilaticami, da je vera zgolj zasebna zadeva posameznikov. Takšne lažnive trditve obdovženca pa bi lahko povzročile hujše nerazpoloženje občanov, saj je mogoče iz trditve, „da je človeka treba izolirati, potem bo njihov pokoren podanik, figura v njihovem sistemu“, sklepati, da „borbeni ateisti“ težijo k temu, da iz nekaterih državljanov naredijo pokorne podložnike in njihove figure v njihovem sistemu.

Profesor je našemu uredništvu posredoval dokumentacijo o obsodbi in izjavil, da se bo po svojem odvetniku v zakonitem roku pritožil. O vsej zadevi je obvestil mariborskega škofa Krambergerja, ljubljanskega nadškofa Šuštarja in dekanat Teološke fakultete.

DRUŽINA, Ljubljana, 25. mar. 84/5.

DANAŠNJI KLERIKALIZEM V SLOVENIJI

Op. NAŠE LUČI: Objavljamo izjave treh slovenskih kristjanov o današnjem klerikalizmu v Sloveniji: bogoslovnega profesorja dr. Antona Stresa, župnika dr. Rudija Koncilije in književnika Vinka Ošlaka.

STRES: Ko govorim o odnosu do politike, trdim, da mora biti Cerkev do vsakega sistema kritična, ne pa apologetska (= zagovorna), kajti noben sistem ni popoln. Prav tukaj se razlikujejo pogledi škofa Grmicha in vodstva slovenske Cerkve. Grmič zahteva, da se mora Cerkev opredeliti za našo družbeno ureditev in nagovarjati vernike, naj se vse bolj vključujejo vanjo. Drugi pa so prepričani, da bi to pomenilo novi, tokrat levi klerikalizem, ideologizacijo krščanstva, kakršnih je bilo v zgodovini, žal, veliko preveč. Če se je Cerkev v zgodovini vezala na en tip oblasti, to še ne pomeni, da

se mora danes vezati na drugega. To bi bila tudi politizacija vere, samo z drugačnim predznakom.

DRUŽINA, Ljubljana, 25. mar. 84/3.

KONCILIJA: Po mojem spoznanju ja današnja slovenska Cerkev študentov in izobražencev, ki sem ji bil duhovnik zadnjih dvanajst let, ... protiklerikalistična. Ravno zato ne prenaša, da bi še danes kakšen duhovnik ali škof taktiziral z oblastjo, kakor da je „neoportuno“ (= „neprilичno“) naši samoupravni socialistični družbi povedati, da še kje obstaja kaka krivica in neenakost ... Oporekam, da bi bila Cerkev v naši družbi politična institucija (= ustanova). Saj ne dela nič političnega. Dolžna pa bi bila še mnogo bolj dajati moralne ocene raznih pojavov v družbi. Vendar to ni politika, to je duhovni poklic Cerkve. Zato klerikalizma danes s strani Cerkve ne opažam. Klerikalistično morda zveni Grmičeva socialistična teologija in teologija samoupravljanja ter njegova vzgoja vrste „mladih duhovnikov, ki so se po njegovem zgledu opredelili za socialistično družbo“. To bi mogla biti konkretna politična akcija, do katere Cerkev nima pravice, ker mora ostati dvignjena nad vse konkretne družbenopolitične sisteme.

NOVA REVIJA, Ljubljana 1984, letnik III, št. 22—23, 2542—2545.

OŠLAK: Klerikalizem ima več pomenov. Dva izmed njih (notranji in zunanji klerikalizem) je dobro opredelil že dr. Grmič v članku „Deklerikalizacija — evangelizacija našega krščanstva“ (V. G., Resnica iz ljubezni, Lj. 1979, str. 85). S tem, kar je tam zapisano, se vsaj sam popolnoma strinjam. Vendar pa je tako opredeljena samo ena od pretenzij (= zahtev) klerikalizma, samo ena plat te medalje; namreč pretenzija — biti posestnik oblasti. To je gotovo grda stvar za usodo evangelija v svetu.

A še dosti grša je druga pretenzija klerikalizma, o kateri pa v Grmičevem spisu seveda ni govora, to je pretenzija — biti hlapec oblasti. Ta druga oblika klerikalizma je vsaj za moj okus moralno še bolj izprižena od prve zato, ker prva o svojem bistvu vsaj ne laže, saj jasno pove, da hoče imeti oblast, druga pa o svojem namenu, ki pač ne more biti drugačen od prve, molči, se skriva za pojmom služenja, in si celo nadeva krinko izrazitega protiklerikalizma.

Vendar pa dovolj poznamo človeško naravo, da lahko rečemo, da se nihče prostovoljno ne udiinja za hlapca, če na tihem ne goji upanja — ali vsaj podzavesti — da bo nekoč sam posestnik. In če imam na izbiri klerikalizem posestniške oblastnosti ali pa hlapčevske potuhnjenosti, potem je vsaj zame prvi manjše zlo!

Če obsojamo del klera srednjeveške Cerkve zaradi tega, ker je iz razodetja izpeljeval premise fevdalnega družbenega reda (= trditve, iz katerih je sledilo, da bi naj bil srednjeveški družbeni red z gospostvom graščakov pravičen), potem je treba enako obsoditi, če kdo iz razodetja utemeljuje kapitalistični ali socialistični red. Pa ne zato, ker bi bila slednja toliko slabša od prvega; tudi če bi obstajal kje na svetu pravičen in za vse osrečujoč družbeni red, bi bilo njegovo blagoslovljanje s teološkimi argumenti (= z bogoslovnimi dokazi) izraziti klerikalizem.

Klerikom namreč ne očitamo klerikalizma, ker blagoslovljajo in teološko utemeljujejo slab, krivičen ali vsaj nam nevšečen družbeni red, temveč ker sploh izpeljujejo paralelno (= vzporedno) zvezo med človeškim in božjim redom ... Promoviranje (= poviševanje) kateregakoli modela družbe kot največjega približka evangeliju je samo po sebi malikovanje in klerikalizem.

Potemtakem tudi kakšna „teologija revolucije“ ali „teologija samoupravljanja“ ni po svojem bistvu nič manj neumna od kake „teologije sežiganja čarovnic“. Razlika je le v tem, da bi se morali iz nekdanih zablod in hudodelstev kaj naučiti ...

Danes je nevarnejši tisti tip klerikalizma, ki se dogaja danes; in v večini primerov je to klerikalizem iz žabje perspektive (= ravnine), s pretenzijo hlapca.

CELOVŠKI ZVON, Celovec, mar. 84/100—101.

primorskimi vrstniki so se med drugim pomerili v več športnih disciplinah.

KRANJ

Znan slovenski rockerski ansambel Pankrti je imel v Delavskem domu svoj koncert, ki se ga je udeležilo več kot štiristo privržencev njihove vroče glasbe. Med izvajanjem najnovejšega in zelo priljubljenega hita Bandiera rossa se je več deset mladincev spravilo na oder in skupaj z rockovci zaplesalo ob tako vroči muziki. K sreči se oder ni porušil, nastala pa je le velika luknja. Pankrti so svojo uspešno kariero začeli pred petimi leti v Kranju.

LJUBLJANA

Tivoli, osrednji mestni park, počasi dobiva lepšo podobo. Delavci podjetja Rast so se kljub deževnemu aprilskemu vremenu lotili urejanja zelenic in čiščenja ribnika, kjer sta jesen in zima pa tudi kakšen nemaren sprehajalec pustila mnogo vej in druge nesnage. Zaradi pomanjkanja denarja letos še ne bodo zamenjali zapornice ob ribniku, pač pa jo bodo le zakrpali. Ob cesti pod Turnom pa so začeli z obnavljanjem drevoreda.

LJUBLJANA

Več kot dvesto ljudi, ki jim je kaj do urejenega okolja, se je odzvalo prošnji za pomoč pri očiščevalni akciji na Barju. Največ preglavic jim je delalo 13 ha veliko umetno jezero, ki je nastalo zaradi zamašenih jarkov in kanalov. Sedem tovarnjakov je moralo sedemnajstkrat odpeljati navlako, predvsem številne karoserije starih avtomobilov, štedilnike, televizorje in ostalo belo tehniko. Ko bo zemlja suha, bodo tu, ob cesti na Rakovo jelšo, vrtničarji dobili zemljo za obdelavo.

LJUBLJANA

Zveza društev glasbenih pedagogov Slovenije je v Cankarjevem domu pripravila večer mladih violinistov treh dežel. Koroške, Furlanije in Slovenije. Nastopili so nagrajenci druge meddržavne revije, ki je bila konec marca v Fari pri Gorici. Mlade umetnike in številno občinstvo je pozdravil Jože Humer, namestnik predsednika slovenskega sveta za kulturo.

LJUBLJANA

Slovensko nogometno društvo Olimpija je z 2:1 premagalo moštvo zagrebškega Dinama. S tem uspehom pred 13.000 navdušenimi navijači je slovensko moštvo branilo svoj obstanek v državni nogometni ligi. Katanec in Ameršek sta „zabila“ odločilna gola.

LJUBLJANA

Pivovarna Union, ki letos praznuje 120-letnico obstoja, je kot naročeno za ta jubilej dobila mednarodno nagrado na sejmu v Barceloni. „Food Europe Award 1984“ bo pivovarni odprl špansko tržišče, upajo pa, da jim bo nagrada pomagala prodreti na zahteven ameriški trg. Največ piva izvozijo v Avstrijo in Italijo. Njihova avtomatsko vodena fermentacija je prva te vrste v državi, ogledovat pa si jo hodijo tudi tuji strokovnjaki.

LOŠKI POTOK

Domače smučarsko društvo je bilo gostitelj letošnjega zaključnega tekmovanja skakalcev vseh aktivnih rodov z državnimi reprezentanti na čelu. Zelo dobro so pripravili 60-metrsko skakalnico. Tudi udeležba je bila dobra, saj je kar 1500 gledalcev navdušeno sledilo skokom naših najboljših smučarjev. Seveda je najbolj navdušil Primož Ulaga. Tekme se je udeležilo 54 skakalcev iz enajstih slovenskih klubov. Smučarska zveza Slovenije je ob tej priliki pripravila posvet s trenerji, ki se ukvarjajo z vzgojo mladih športnikov.

MARIBOR

Glasbena dejavnost v štajerski metropoli je zelo živa. To je pokazala tudi prireditev „Mladina poje in igra“, kjer so se srečali otroški in mladinski pevski zbori in instrumentalne skupine. V osnovni šoli v ulici Arnolda Tovornika je nastopilo kar petnajst pevskih zborov, ki so navdušili številno občinstvo.

MARIBOR

Zavod za zaposlovanje računa, da bodo letos v tej občini zaposlili 3851 delavcev. Čisto novih delovnih mest naj bi bilo 510, pri ostalih pa naj bi šlo le za nadomestitve. Pri zavodu za zaposlovanje je vedno pripravljenih okoli dva tisoč ljudi. Metalurška, gradbena,

DRUŽINSKA PRILOGA: BOTRI, BOTRE IN OVCE

... oddelek za sprejemanje voščil na RTV Ljubljana. V imenu domačih voščilom bratu za god in rojstni dan. Nič mi ne bodo prevajali godu v življenjski praznik ali dvojni praznik, kar god bo ostal — mi zatrjuje u-sluzbenka. Torej poznamo ob božičnih in vlikonočnih praznikih spet tudi god.

In ko se glasno veselim tega „premika“, mi uslužbenka zresni (samo na začetku, potem mi je ušel smeh) obraz s pojasnilom, da z botro pa ne bi „prišel skozi“. Se pravi, da ne bi mogel voščiti svoji botri, za katero se mi zdijo vsa druga poimenovanja in matični podatki v primerjavi z besedo botra suhi in nepovedni. Odreči bi se moral najpomembnejši besedi.

Spomnim se, da imamo na Slovenskem že tudi civilne botre (obred sem gledal po TV), pa se vendar najde nekdo (Nekdo), ki botro v voščilih prepove. Mogoče pa pridejo botre in botri na spored v naslednji petletki?

Sedaj pa k ovcam.

Če umre duhovnik ali redovnik (upam, da velja tudi za redovnice), se v osmrtnico lahko zapiše „Zaspal je v Gospodu“ ali kaj podobnega, iz česar je (nebodigatreba!) razvidno, da je imel pokojnik neko „zvezo“ z Bogom. Navadni smrtnik (laik) take osmrtnice v našem časopisu ne more objaviti. Osmrtnica mora imeti „laično vsebino“. Tako nas je poučil na pogovoru o javnem obveščanju v Cerkvi in o njej tajnik

Koordinacijskega odbora za stike med verskimi skupnostmi in samoupravno družbo pri Republiški konferenci SZDL.

Dejstvo, da imajo kleriki to prednost (pravico ali možnost), kaže na to, da dejansko ne gre za načelno vprašanje. Če bi šlo za to, ne bi smela javnost zvedeti, da je nekdo „zaspal v Gospodu“, ne za pastirje ne za „ovce“.

In zakaj ne bi tudi „ovce“ imele te pravice? Na Hrvaškem to možnost imajo. Je tam socializem drugačen?

Ali ne bi spadalo v normalne človeške pravice, da si človek oblikuje osmrtnico za svojega bližnjega po svoji (ali celo njegovi) volji, kot je to mogoče pri pogrebem obredu? Gre za vsebino, za tistih nekaj besed, ne za velikost in obliko osmrtnice, kar je vprašanje posebne vrste.

Zakaj torej ta osmrtniška cenzura? Saj menda ne gre za razkazovanje in klerikalizem? Če bi gledali tako, bi morali iz zahval po pogrebih črtati tudi zahvale duhovnikom za opravljene obrede in nagovore, ker je iz takih zahval spet razvidno „tisto“... Načelnost bi velevala v tem primeru črtati še marsikaj drugega, kar bi razodevalo človekovo prepričanje.

Mislím, da v tej zvezi ni treba navajati Kardeljevih besed o svobodi vernikov v naši družbi. Recimo, da gre za vprašanje bontona.

DRUŽINSKA PRILOGA, Ljubljana, marec 84/48.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG:

ZAPREKE V JUGOSLAVIJI SO ZA PAPEŽA PREVISOKE

Zagrebski kardinal Kuharić je izjavil, da papež za sedaj v Jugoslavijo ne more priti.

Janez Pavel II. in hrvaška Cerkev sta si papežev obisk zamišljala tako, da bi papež kot „pastir“ poskušal najti posebno veliko stika s hrvaškim katoliškim ljudstvom. To pa ni bilo vseh državnim oblastem, ker so se morale bati, da bodo hrvaški katoličani papeža pozdravili ne le s hrvaškimi pesmi, marveč tudi z nacionalističnimi. Zato so ga hotele oblasti v Zagrebu in Beogradu sprejeti ne toliko kot dušnega pastirja, marveč bolj kot državni-

ka, ki naj bi podoba večnarodne države malo položil, položil na Titov grob rože in se pri tem primerno vidno poklonil.

A počastiti nevernega Tita, ki je nekoč obsodil kardinala Stepinca na 16 let prisilnega dela in je tudi sicer stavil vernikom vseh vrst ovire na pot, to je bilo za papeža preveč. S tem tudi niso soglaševali hrvaški katoličani, na njih vrhu kardinal Kuharić. Ob tem so se pa spet ujezili maloštevilni, dejansko v diaspori živeči srbski katoličani; tem bi namreč morda dal državni gost Janez Pavel II. nov vzgoh.

Papež tudi ni hotel dati srbski pravoslavni Cerkvi tistega priznanja, ki ga je od njega pričakovala. Patriarh German je vztrajal pri tem, da bi moral papež obiskati tudi nekdanje hrvaško kazensko taborišče, kjer so (katoliški) ustaši v 2. svetovni vojni umorili na tisoče pravoslavnih Srbov. To zahtevano je papež odklonil, ker ni na noben način hotel zvaliti skupno krivdo za pokol v Jasenovcu na hrvaško Cerkev in na hrvaško ljudstvo. Kardinalu Kuhariću je bilo to všeč. Patriarh German pa se je še bolj umaknil v nasprotovanje katoliški Cerkvi in njenim prizadevanjem za ponovni začetek pogovora med vzhodno in zahodno Cerkvijo.

V makedonskem Skopju bi čakala papeža nova nevšečnost. Obisk pri makedonski pravoslavni Cerkvi sicer še ni bil sklenjen, a o njem so le že premišljevali. Makedonska Cerkev je neodvisna od beograjskega patriarhata. Priznava jo samo komunistična država. S tem skuša ta dokazovati, da je poleg bolgarskega tudi še makedonsko ljudstvo, ki živi stalno na današnjih jugoslovanskih tleh. Bolgari tej trditvi osporavajo in bi, tega se partija v Beogradu boji, utegnili postaviti ozemeljske terjatve.

Najmanj težav bi papežu povzročil kratek obisk Bosne (Kosova itak ne bi obiskal). Največja verska skupina v Bosni, muslimani, bi imeli papežovo navzočnost gotovo za povzdignjenje islama s strani rimskokatoliške Cerkve.

Med mnogovrstne možnosti papeževega potovanja očitno katoliški Slovenci še niso bili vključeni. Morda ni bila pot v Ljubljano nikdar resno načrtovana — možno v žalost slovenske partije in slovenske Cerkve. Ta namreč ne kaže nobenega nasprotovanja partiji, kot je to svojsko njihovim bratom v veri v Zagrebu, in morda bi zato Janez Pavel II. Slovence kratko malo obšel.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 19. mar. 84/4.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: PAPEŽ ZA SEDAJ V JUGOSLAVIJO NE GRE

Jugoslovanski režim je hotel s papeževim obiskom v prvi vrsti pripraviti politični prestižni dogodek. Kljub povabilu papeža pa se gonja proti Cerkvi, posebno na Hrvaškem, nespremenjeno nadaljuje, duhovnike še nadalje zapirajo; ob vsaki priložnosti govori režim o „klerikalizmu“ in „kleronacionalizmu“.

Jugoslovanski škofje, predvsem hrvaški, so mnenja, da bi moral biti sad papeževega obiska tudi izboljšanje položaja Cerkve. Med drugim se Cerkev še nadalje prizadeva za popolno povrnitev dobrega imena kardinalu Stepincu, ki je bil po vojni obsojen na omejitve bivanja na določen kraj. Režim bi sprejel papežev obisk na Stepinčevem grobu v zagrebški stolnici, a škofje so zahtevali, da bi papež govoril o Stepincu kot mučencu za vero, pa tudi o pripravljenem postopku za razglasitev Stepinca za blaženega.

Prav tako so se hrvaški škofje uprli papeževemu obisku nekdanjega ustaškega kazenskega taborišča Jasenovac in praznovanju tam skupaj z zastopniki pravoslavne Cerkve. Med drugim so opozorili tudi na to, da je takšna prireditev komaj možna, dokler jemlje režim resne izsledke raziskovanju zgodovinarjev o številu tam umorjenih za predmet obtožb pri politič-

lesarska in obutvena industrija povprasujejo po kvalificiranih delavcih, dočim jih je v kemijski, elektrotehnični industriji in na kmetijskih posestvih dovolj. Skoraj povsod pa primanjkuje ljudi z visoko izobrazbo.

MURSKA SOBOTA

Podjetje ABC Pomurka je letos povečalo proizvodnjo v mesnopredelovalni industriji za 27 odstotkov. Samo v februarju so zaklali rekordnih dvajset tisoč prašičev, tako da so njihova skladišča prepolna mesa. Ponudba živine je zaradi pomanjkanja živinske krme vedno večja. Skrbi jih upadanje cen na svetovnem tržišču, saj se utegne zgoditi, da ne bodo izpolnili finančnega načrta za letos. Zaloge mesa so presegle dvajset tisoč ton.

MURSKA SOBOTA

Klub mladih je pripravil likovno razstavo na temo „za mir in enakopravno sodelovanje med narodi“. Zainteresirani učenci osnovnih in srednjih šol v Prekmurju so mesec dni ustvarjali na to temo in svoja dela poslali na pregled posebni žiriji, ki je potem najboljša izbrala za razstavo. Dela mladih literatov pa so izšla v posebnem biltenu.

NOVA GORICA

Šolsko športno društvo Kekec je prejelo zlato plaketo, ki mu ga je za športne uspehe v preteklem letu podelil republiški center šolskih športnih društev. Goriški učenci so lani sodelovali v nogometnem, košarkarskem in atletskem krožku. Na šestnajstih občinskih prvenstvih pa so pokazali svoje znanje v teh športnih disciplinah. Dobro so odrezali tudi na atletskem pionirskem troboju med Celovcem, Gorico in Novo Gorico.

NOVO MESTO

Dolenjski gozdarji so lani posekali za pet odstotkov manj lesa kot leta 1982. Upadanju proizvodnje so krive nespodbudne cene, saj se zasebnikom zaradi 17 odstotkov višjih cen ni več splačalo sekati lesa. Druge cene so se lani povečale za celih petdeset odstotkov.

PTUJ

Zdravstveni center v tem kraju je za pomembno pridobitev bogatejši. V za-

četku aprila so odprli oddelek za hemodializo, kjer se bodo zdravili ledvični bolniki s tega področja, ki so se doslej morali voziti v mariborsko bolnišnico. Na oddelku je osem umetnih ledvic. Posebno ponosni so na svojega rojaka, slovenskega izseljenca Ivana Krambergerja iz Duisburga v Nemčiji, ki jim je poklonil dva tovrstna aparata.

RADOVLJICA

„Stojnica miru“, ki jo je za avtobusno postajo pripravila delovna skupina za mirovno gibanje, je skušala ljudi seznaniti z nevarnostjo nuklearne vojne in jih pritegniti k delu proti nepravичnemu omejevanju človekove svobode. Prireditev je spremljal tudi kulturni program.

SLOVENSKA BISTRICA

Bistričani so se večkrat hudovali zaradi slabe oskrbljenosti trgovin in premajhnih in nezadostnih prodajaln. Letos pa se je le obrnilo na bolje. V izpraznjene prostore papirnice se je vselila prodajalna z izdelki za tehnično varnost, v opuščeni prodajalni kruha pa bo odslej trgovina z zmrznjenimi in svežimi morskimi in sladkovodnimi ribami. Prihodnje leto pa bodo začeli graditi samopostrežnico v novem naselju.

ŠENTILJ

Ta kraj ob največjem slovenskem mejnem prehodu je letos spomladi dobil nekaj novih trgovin in turističnih objektov. V zasebni hiši je poslovalnica Kompas odprla novo banko, ki bo namenjena predvsem domačinom. V isti hiši je začela obratovati nova gostilna „Pri kolodvoru“. V stari Petrolovi črpalki blizu meje je privatnik odprl zelenjavno trgovino. Šele po glavni turistični sezoni bo potnikom na razpolago tudi novi manjši hotel s štiridesetimi ležišči.

TRBOVLJE

Iskrino podjetje Polprevodniki se vedno bolj uvršča med največje proizvajalce polprevodnikov v Evropi. Letos so začeli graditi nove proizvodne prostore, ki jim bodo omogočili povečati proizvodnjo. Investicija bo stala okoli 500 milijonov dinarjev, od tega bodo za moderno opremo izdali 150 milijonov. Podjetje naj bi letos izvozilo za 6,65 milijona dolarjev.

nih kazenskih procesih. Uradna propaganda trdi slej ko prej, da so ustaši v Jasenovcu pomorili 800.000 ljudi, medtem ko je bil še pri kazenskem postopku proti Stepincu govor o krepko pod 100.000 umorjenih. Hrvaški škof je so se bali, da bi praznovanje v Jasenovcu spet sprožilo splošne obtožbe vsega hrvaškega naroda.

Zadnja sporna točka, ali naj bi papež v Beogradu obiskal Titov grob, je bila baie manj pomembna.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 15. mar. 84/2.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG:

STALNA KRIZA V JUGOSLAVIJI

Občasno je v beograjskih veleblagovnicah spet moč dobiti sveže piščance, za katere prispeva denar država; ti so znatno cenejši od perutnine, ki jo v mestnih tržnicah ponujajo za zastrašujoče cene zasebni kmetje. Spet je tudi sol in sladkor, moka in jedilno olje, kot tudi pralni praški — domači kot sovjetski —, celo kavo je mogoče dobiti, čeprav za, preračunano, približno 20 mark za pol kile. Mesnice so spet (za jugoslovanske razmere) dobro preskrbljene, a mnogi kupci odhajajo iz trgovin obupani: zanje so jetra in zrezki, zmletlo meso in purani predragi. Ob stalnem padanju kupne moči plač in ob naraščajoči inflaciji si marsikdo ne more več privoščiti sicer tako priljubljene mastne pečenke.

Pa vendar: karte za živila so spet odpravljene in boni so le še za bencin. Tudi tok po žicah spet prihaja. Še v januarju je za sleherno beograjsko gospodinjstvo veljal predpis, koliko kilovatnih ur na mesec sme porabiti. Skupine nameščenцев iz beograjskih elektrarn, ki so izpisovali po hišah porabo toka, so občani pretepli. In v Novem Beogradu so študentje neko progo tako dolgo zasedli, dokler ni bila njihova stolpnica spet preskrbljena s tokom.

Ljudje so bili tako razdraženi, da so morali funkcionarji omejitve pri porabi toka odpraviti in da so imeli tisti delavci, ki so v številnih stavkah zahtevali zvišanje plač, dokaj lahko delo: pogosto so se funkcionarji odpravili v podjetja in ugodili zahtevam delavcev. Da se nemir ja ne bi razširil, so, kjer so delovni ljudje ostro terjali, plače zvišali; in s prizadevnostjo, ki jo je sicer v Jugoslaviji redko zaslediti, so zboljšali preskrbo prebivalstva z živilii.

Kasneje je prišlo na pomoč celo vreme — snežilo je kot v redkokakšni prejšnji zimi, in zbiralniki vodnih elektrarn so se napolnili; elektrike ni bilo treba več uvažati. A takoj so nastale nove težave. Beograd je bil nekaj dni od zunanjega sveta dejansko odrezan; v več mestnih četrtih je sedaj zmanjkalo toka zaradi snega. Visoki funkcionarji so terjali odstop tistega tovariša, ki je bil odgovoren za čiščenje mesta: niti z glavnih cest mu ni uspelo očistiti sneg.

Vlak v Sarajevo je potreboval 20 ur, vlak z avti potnikov iz Beograda v Maribor pa celih 32 ur. V Beogradu je bilo potnikom rečeno, da bo vlak odpeljal šele popoldne. Potem je pa, ne da bi to poprej naznanili, že prej odpeljal. Mnogo potnikov je čakaje obsedelo v kavarni — njihova prtljaga se je odpeljala sama. Nekega starega moža je prezgodnji odvoz našel na stopnici vagona. Šele po nekaj kilometrih, onstran Save, so ga potniki opazili. Sprevodnik je hotel potegniti zasilno zavoro, a je moral prehoditi nekaj vozov, da je sploh eno našel. Ko so moža potegnili v vlak, je bil čisto premražen.

Vse to se je dogajalo približno v istem času, ko je Branko Mikulić, predsednik Organizacijskega odbora za zimske olimpijske igre v Sarajevu, samozavestno ugotovil, da je Jugoslavija organizirala od precej časa sem go-tovo najboljše tekme. A na to storitev gledajo mnogi občani zaradi mnogih

(dalje na strani 30)

PETER PAVEL GLAVAR

Kresne noči 1721 pusti bajtarska hči svojega nezakonskega otroka pred vrati župnišča v Komendi. Naslednje jutro ga najde župnik Rogelj. Na priloženem krstnem listu bere, da je bil krščen za Petra Pavla. Župnik prosi sosedo Jerasovko, da bi vzela otroka v oskrbo. Jerasovka ga sprejme, zato pa župnik obljubi, da bo izšolal njihovega Jernejčka.

Iz otrokovega obraza župnik spozna, da je najdenčkov oče Ciprijan, nečak višjega cerkvenega upravnika Testaferrata. Župnik pripravlja Jernejčka za latinske šole. Ko ta odide zdoma, dobi njegove knjige Peter Pavel. Njegova vroča želja je, da bi postal duhovnik.

Ko dopolni Peter Pavel štirinajsto leto, ga pošlje župnik v Ljubljano v latinske šole. V mestu se prepraša do Jernejevega stanovanja. Tam mu neka drobna, zlovoljna ženica precej trdo odgovori, da Jerneja ni doma, in pred njim vrata zapre.

Stal je nekaj časa tam, potem je šel po stopnicah navzdol in čakal ob hišnih vratih. Čakal je že dobro uro in še delj. Že se je bilo popolnoma stemnilo.

Ogledoval je ljudi, ki so hiteli mimo, vstopali skozi vrata ali odhajali. Poslušal je njihove pogovore, ne da bi vedel, o čem govoré. Že so ga bolele noge in občutil je hlad noči in lakoto in se je domislil, kako je bil pri župniku ob obed.

Zopet se ga je polastila bolest domotožja in se je moral s silo zbrati: „Pa saj Komenda ni moj pravi dom. Nimam staršev, nikogar svojih nimam na svetu.“

Tedaj mu je nekdo položil roko na rame in vprašal: „Kaj pa ti? Ali ne veš, kaj je hora legalis (= ura, ko morajo biti dijaki doma)?“

„Čakam,“ je odvrnil Peter močnemu fantu, ki je stal pred njim in bil nekako Jernejevih let. „Tu stanuje Jernej Basaj, dijak v višji šoli, ki ji pravijo retorika.“

„Vem,“ je odvrnil oni, „vem, da tu stanuje Jernej Basaj. Kdo pa si ti, ali nisi šolar?“

„Danes šele sem prišel,“ je odvrnil Peter. „Jernej je moj brat, moj znanec.“

„Torej Basaj drugi,“ je rekel oni. „Kako ti je ime?“

„Peter Pavel.“

„Peter Pavel Basaj,“ je kimal oni. „Prav dobro. To se pravi, da bomo imeli zdaj dva, Basaja večjega in Basaja manjšega.“

„Nisem Basaj,“ je rekel tedaj Glavar.

Oni drugi je vzrastel oblastno: „Basaj mlajši, tiho!“

„Glavar sem, ne Basaj,“ je vendar ugovarjal Peter.

„Basaj mlajši, tiho!“ je ponovil odločno oni še enkrat. „Tiho, pravim! Matija Kolóvratar, korektor (= dijak, ki je s palico strahoval poredne šolarje) na latinski šoli, ni vajen ugovorov. Zato odgovori le, kadar vprašam in kar vprašam. Jerneja Basaja iščeš torej? Pa ga ni doma?“

„Ni ga še!“

„Lepo! Pa misliš čakati tu vso noč?“

„Menda bo kmalu prišel?“

„Morda bo prišel, morda pa tudi ne bo,“ je dejal čuden človek. „Boš že videl. Tu pa ga ne boš čakal. Pojdi z menoj!“

Vzel je mladega Glavarja pod roko in ga vedel nazaj po stopnicah pred tista vrata, kjer je prej fant trkal. Odločno je udaril po vratih in vstopil. Potisnil je Pavla predse in zaklical: „Maruša!“

„Gospod Matija!“ se je oglasil ženski glas. Vrata so se odprla. V dremotnem svitu je stala ista suha ženica, ki je bila prej proti Petru tako kratka.

„Maruša!“ je viknil Petrov voditelj vdrujo. „Basaj drugi je tu. Ti pa si bila spet zoprna in se tega ne boš odvadila, teslo gorenjsko, ti!“

S temi besedami je potisnil čudaški fant Pavla tik pred ženico, ki je roke sklenila in zaprosila:

„O, moj Bog, gospod Matija, saj nisem nič slabega mislila! Glavo imam vso polno trganja! Ta pa je stal pred vrati, ni vstopil in ni šel; sem pa zaprla. Prav tako je bilo.“

„Spravi fanta, Maruša, jesti mu daj pa spat naj leže! Ali si razumela?“

„Jesti mu dam pa spat naj leže,“ je ponovila ženica. „Tako stori!“ je prikimal in dodal: „Jerneju pa le povej, da sem bil tu! Je li to red, da izostaja tako pozno?“

„Bog vedi!“ je vzkliknila tedaj ženica nedolžno hinavsko. „Samo v cerkev je šel, pa pravkar je šel.“

„Maruša!“ je vzkliknil čudaški korektor narejeno oblastno. „Lažeš, da se kar kadi! Jernej sedi pri ‚Raci‘ in ti ga ne boš zagovarjala! Sam se bo, če se bo znal in mogel! To mu povej! Tako sem jaz rekel, korektor Matija Kolóvratar! Ali zdaj veš?“

„Vem,“ je dejala vdano.

„Prav,“ je oni prikimal in se obrnil h Glavarju, ga ostro pogledal izpod precej košatih obrvi in dejal: „Jernej torej ni tvoj brat?“

„Ne, samo vzredili so me Jernejevi starši.“

Oni je prikimal in dejal skoraj osorno: „Pa tega ne obeshaj na vsak zvon, da si rejenec! Zmerjanja nastanejo pa pretepi, in potem jaz nimam miru in moram tepsti. Saj ne rečem, da ne tepem rad, če gre za prav. Prijetno delo pa vendar ni. Ali me zdaj poznaš?“

„Poznam gospod,“ je dejal pohlevno Glavar.

„Morda boš še skusil, kako znam udariti,“ je dejal oni v svoji prijazno domači pikrosti, „a svetoval ti ne bi! Le nikar ne misli, da kar pridržujem palico! Ne, Jaka! Matija Kolóvratar je pošten korektor in se niti podkupiti ne da.“

Slovesno kimaje z glavo je šel iz sobe. Zunaj je še govoril z Marušo in Glavar je slišal, da je bil glas čudnega Matije ves spremenjen.

„Nič ne bo ž njo, Maruša, tudi tvoje zelišče noče pomagati. Na kmete v mleko in arniko bi morala iti, pa noče. Ji je po meni prehudo. Take, glej, ste ženske, vse samoglave. Še zdrav človek mora zboleti po vas.“

„O, gospod Matija,“ je rekla Maruša. „Saj bi se jaz tudi ne dala ločiti od vas. Pustite ji no, Majdi! Če ji je namenjeno, umrla bo, pa bo vsaj lahko pri bratu, ki jo ljubi, pri tako dobrem bratu, kakor ste vi.“

„Živi naj!“ je viknil oni osorno in šel. Glavar je slišal, kako je vihravo zaloputnil vrata.

Tisti trenutek je stopila Maruša v sobo k mlademu dijaku in rekla s solznimi očmi: „Še bolj otročji si, pa tolik si že, da lahko razumeš, kakšna nebeško dobra duša je ta gospod Matija. Lej, komaj dobre tri ure spi, sicer je vedno po opravih. Sestro Majdo ima, siroto suščino, ki bo umrla. Zanj so žene. Vse ji da. Pa še za pol latinske šole skrbi. Pa se dela tako, kakor bi bil iz samega pelina zrastel, pa ni. Zdaj veš. Tu dol bi pogledal, pa če bi bil dan, bi videl, da se joče. Tako je ž njim, glej! Pa ti si lačen! Čakaj, takoj bom prinesla večerje! Potem pa ležeš. Tam leži gospod Jernej,“ je pokazala na posteljo v levem kotu. „ti boš tu. Saj si vajen Jerneja, kaj?“

„Sem,“ je odvrnil Glavar. Nehote ga je obšla misel, da vendar ne bo tako bridko v mestu. Ženica, ki je stala ob njem, je v svojem vedenju tako čudno sličila v ljubezni tihi Manici v Komendi. Matijo Kolóvratarja pa je Peter na tihem primeril z župnikom Rogljem.

Ostal je nekaj časa sam. Potem mu je prinesla Maruša

večerjo. Jedel je s slastjo. Ženica je sedla dijaku nasproti, izpraševala in pripovedovala.

Sto petindvajset gospodov mašnikov da je že zredila; še nobeden se ni nikoli pritoževal o njej. Kadar so gospodje v Ljubljani, jo obiskujejo, in nekateri jo celó vabijo na deželo. Samo umirajo tako mladi, Bog pomagaj! In to je zato, ker učeni ljudje prav nič ne mislijo, da je človek tudi iz mesa in ne samo iz duha.

„K maši pritiče vipavec in pečeno pišče. Po molitvi je dobra vesela družba pa mir. Preveč svet, pa samo za bukve ni dobro biti. Vse prav!“

Tako je brbljala vedro, da je fantu začelo lice rdeti ob misli, ki ga je prijetno vznemirila: „Glej, tako govori z menoj, kakor da ni nobene reči na svetu bolj gotove, kakor ta, da bom novo mašo pel.“

V prijetni družbi zgovorne ženice mu je minila ura.

Tedaj je planila žena vsa skrbna: „Nak, da sem taka čenča! Truden si, fant, jutri bo treba zgodaj vstati! Lezi, otrok, lezi, pa spi!“

Pustila je Glavarja samega.

Legel je. Mehka trudnost mu je vezala oči. Doživljaji za dne pa niso tako hitro ugasnili. Stopali so živo predenj, mešali se in lovili. Zdaj je govorila Manica, zdaj župnik: „Skale boš valil po poti, boš videl! In jih boš z božjo pomočjo, če boš priden in boš vztrajal!“ Pa saj že ni več govoril tega župnik. Bil je Matija Kolóvratar.

Ne vede, ali spi ali bdi, je odprl Peter oči in videl v

dremotnem svitu voščenke nekako znan obraz, ki se je nagnil nadenj; nekdo ga je poljubil na čelo.

„Jernej!“ je vedel Peter pol dremaje in pol bedeč.

„Le spi moj fant!“ je menil oni mehko in odstopil. Luč je ugasnila.

„Zdaj je vse prav,“ je ginil v brezskrbnem snu mladi dijak, „vse prav. Jernej je prišel in jutri se pogovariva . . .“

— — —
Začutil je roko na sebi in je odprl oko.

„Šolar Peter Pavel Glavar, vstani!“ je klical nekdo ob njem.

Peter Pavel je osuplo iskal po sobi. Ko pa ni videl Jerneja, je zapičil oči vprašujoče v korektorja, ki je stal ob njegovi postelji.

„Kaj,“ je dejal Kolóvratar strogo, „ali mislimo vstati ali ne?“

Peter Pavel ga je šele tedaj spoznal.

„Gospod Matija,“ je vprašal Peter, „pa kje je Jernej?“

Kolóvratar mu je ponudil Jernejevo pismo.

Glavar je bral: „Peter, ne bodi hud name . . . Moja pot me je čudno zanesla v stran . . .“

„Gospod Matija,“ je vprašal, „pa kje je Jernej?“

Matija se je suhotno zasmejal in velel kratko: „Vstani!“

V LJUBLJANI

Molče je vstal Glavar in se oblekel.

Kolóvratar je stal ob mizi, pokašljeval predse in ježil svoje obrvi nad krotkimi, prisiljeno strogimi očmi.

Glavar je pogledoval skrivaj po njem in je videl zdaj v svetlobi dne močno visoko, a suho Matijevo postavo in preutrujenost njegovega lica. Ne vede zakaj, se mu je čudni človek neskončno zasmilil. Spomnil se je, kaj je bil zvedel prejšnji večer o Matiji od Maruše.

Tisti trenutek ga je premoglo ganotje in je rekel: „Gospod Matija, zakaj ste zaradi mene tako skrbni?“

Kolóvratar se je rezko zravnal in dejal: „Skrben? Zaradi tebe? I, glej ga! Kako neki pa boš našel v šolo brez mene!“

„Kje je Jernej, saj je prišel ponoči?“ je še vprašal dijak.

Kolóvratar je stopil k vprašajočemu in rekel:

„Saj menda znaš brati. Beri!“ Ponudil je mlademu list.

Glavar je razgrnil pismo in bral: „Peter! Ne bodi hud name, ko me zjutraj ne boš več našel. Moja pot me je čudno zanesla v stran. Pa prav to uro, ko si ti prišel,

moram jaz odhod. Ne izprašuj preveč po meni! Domov k Svetemu Petru ne sporočaj za zdaj nič! Vse več boš izvedel od Matije Kolóvratarja, ki ga spoštuj in slušaj! On ti bo v prvo pomoč v šoli in mestu. V predalu za bukve dobiš dvajset goldinarjev za stanarino, zajtrk in knjige. Večerjal boš pri očetih kapucinih, kosilo pa boš dobival pri očetih jezuitih. Pridno se uči in ne izneveri se svoji prvi misli! Jaz naj ti ne bom za zgled! Hudo bom naredil očetu in župniku Roglju, pa ne morem drugače. Bodi zdrav in ne pozabi me! Tvoj skoraj brat Jernej.“

Osuplo je gledal Glavar na Kolóvratarja.

Ta je kimal z glavo in dejal: „Tako je, zdaj vidiš. To je, če človek v taberne lazi, z vojaki popiva, častno besedo daje, pa mora drugo jutro za glasom regimentskih bobnov namesto v šolo za zvoncem. Jernej je šolo obesil na klin. Saj prevšeč mu ni bila pa prav nikoli. Da bi le v vojakihih več veselja imel! Naj mu bo! Želja se mu je spolnila. Naj se mu še naprej! Privoščim mu, če bo kdaj general. Pa ne bo!“

„Kako se je moglo to zgoditi?“ je vprašal Glavar in solze so mu zalile oči.

„Ne joči!“ je dejal oni mirno. „Jerneju zato še ne bo krivice. Dijaška beseda pa tudi drži. Ali naj bi jo bil snedel? Lahko bi jo, ker so sleparji taki nabirači, te sirene s hrvaškimi brki, ti graničarji; a vojaki so in dano besedo časté.“

Nekaj pozneje je dejal: „Hud bi moral biti jaz nanj. Prijatelja sva bila, pa je tako naredil kar brez mene. Še po slovo ni prišel. Samo pismo mi je položil na okno. Lep vojak to, kakor tat je bežal.“

Tedaj je vstopila gospodinja Maruša.

Ko jo je Kolóvratar zagledal, se je vrgel v svojo užaljeno strogost in viknil: „Maruša! Vse do prave mere! Pa če bo jutri deset mladih ljubljanskih mater za regimentom šlo, pa mi pisma pusté, naj jim dojenice pestujem, brišem in pitam, Maruša, zaklel bom od jeze in nak! Matija Kolóvratar jih ne bo pestoval, brisal in pital, amen!“

S temi besedami je prijel Glavarja za rame, ga sunil kar gologlavega skozi vrata in pustil presenečeno ženico samo sebi.

Na hodniku navzdol pa je dejal mirno dijaku: „Hiteti morava, ker sva pozna. Ali naj skušno zamudiva in pa uro, ko jemljejo novince v knjige? Hajdi, fant! Prva je zdaj šola, potem šele Jernej in zadnja je mati Maruša.“

In planil je z mladim dijakom v megleno ljubljansko jutro.

Glavar ga je komaj dohajal. Zavedal pa se je živo, da je to zdaj edini človek, ki mu more biti v Ljubljani na roko. Z zasoplim glasom, poln ganotja, je jecjal: „Gospod Matija, Bog vam plačaj!“

Oni je začel hoditi mirneje in je učil: „Prva je, da te vidijo oča rektor. Roko jim poljubi in lepo pozdravi! Samo boječ ne bodi! Takih ne mara, je viteške krvi! Druga je, da se pametno odrežeš pri učitelju, magistru! Zanj zadaj se bom postavil. Če kaj vedel ne boš, na moja usta glej! Tretja je pa ta, da mestnim otrokom ne odgovarjaj, če te bodo pikali, čemu si prišel! S kmetov si,

takoj bodo spoznali in jezike brusili nad teboj. Ti pa bodi moder! Zapomni pa si jih! Pride čas, da jim boš vrnil po svoje. Zdaj veš!"

"Vem."

V megli pred njima je vstala senca visokega stebra. Glavar je dvignil oči in spoznal na stebru podobo nje, ki je kači glavo strla. Potegnil je križ čez čelo in pokleknil pod steber na stopnice.

"Prav," je rekel Kolóvratar, "le priporoči se ji! Potreben boš njene pomoči!"

Nato je vedel fanta navzgor na tlakovano dvorišče pred cerkvijo in samostansko šolo. Gruče mladih ljudi, ki so stale tam, so se spodobno ognile Kolóvratarju. Če bi se bil Glavar ozrl, bi pa videl, da so za njima tajili smeh, se pačili in da sta dva iztegnila surovo celó svoj jezik za korektorjem.

Ta pa je vedel dijaka k vratom na levi in dejal vedro: "Zdaj si videl, kdo je korektor Matija! Tak strah imajo pred menoj!"

In Peter Pavel Glavar je verjel in prikimal.

Srce mu je utripalo glasno. Prestopil je prag jezuitskih latinskih šol in v ušesa mu je brnela beseda župnika Roglja: "Zapomni si, Peter Pavel! Skale boš valil s poti, preden boš na koncu. Zdaj so ti jih drugi, odslej jih boš sam."

Ozrl se je za Matijo, ki ga je bil molče potisnil v neko

sobo. Ni ga več videl. Zaprl je bil za seboj vrata in za vrati ga je Glavar slišal govoriti: "Pokloni se, roko poljubi in ne ustraši se! Tisti pred katerim stojiš, je rektor, dominus magnificus (= prevzvišeni gospod; nekdanji naslov gimnazijskega ravnatelja)."

Peter Pavel je pogledal predse in videl človeka v dolgi suknji, prepasanega z jermenom; visoka pleša se mu je svetila ob sencéh. Sedel je za zeleno mizo in preletel z mirnimi očmi vso dijakovo postavo.

"Kaj hočeš?" je vprašal latinsko.

"Duhovnik božji hočem biti," je odvrnil jasno Peter. "Vzgojite me in poučite!"

Oni je mirno vstal, šel dijaku naproti in mu položil roko na teme.

Brezkončna hvaležnost je zalila srce mlademu dijaku.

— — —

To pa so odlomki iz zapiskov dijaka Petra Pavla Glavarja od tiste ure, ko so mu gospod šolski rektor roko položili na glavo, pa do ure, ko je prestopil most čez Ljubljano pri bosopetih menihih, s trdnim namenom, da se v ljubljanske šole ne bo več vrnil:

"V letu Gospodovem 1735."

"Gospod rektor so me prijazno sprejeli in sem jim moral vse povedati, kako mi je štirinajst let in kako sem po božji in gospoda župnika Roglja pomoči dosegel, da mi

je bilo dano priti v ljubljanske šole. Še sem povedal, da sem Jerasov rejenec in da nimam ne očeta ne matere; še sem rekel, da je moja najbolj goreča želja biti duhovnik in tako povrniti s častjo ljudem, ki so mi bili dobri in so me zredili. Gospod rektor so me nepremično gledali v obraz in se dobrohotno nasmejnili. Potem so rekli in vprašali: 'Ali pa boš zvest? Ali veš, da je mnogo poklicanih, a malo izvoljenih?' Pritrdil sem in obljubil. Bog mi daj moč, da bom zvest! Hočem biti izvoljen in potrjen. Gospod rektor pa so rekli, da so zadovoljni z menoj."

"Stopil sem vesel iz sobe pred gospoda Matijo, ki je tam čakal name in me vedel h gospodu magistru Jeronimu. Hudo sem se ustrašil sprva, zakaj gospod magister so gledali srepo in so se strašno razgrelji, ko sem odgovarjal pretho na to, kar so me vprašali. Zdaj so zavpili: 'Kmetško teslo, ali res ne znaš vriskati?' 'Znam,' sem rekel in sem zavriskal, ker sem mislil, da je tudi to treba znati. Gospod Matija se je skoraj od smeha zlomil, strogi gospod Jeronim pa so se le malo namrhnili. Mene pa je tedaj obšel strah in so mi začele po sili solze teči po licu. Odgovarjal pa sem lahko in še več, kakor so vprašali gospod Jeronim. Gospod Matija, ki se je bil postavil za gospoda učitelja, mi je kimal z glavo. Takrat so se jezni gospod Jeronim obrnili h gospodu Matiji in so rekli: 'Pa zakaj se joče, ta veliki tepec? Saj zna za tri in še vriskati povrh. Prvo uro mi bo nadzoroval. Čemu se joče?' Gospod Matija je odgovoril po latinsko, kakor je zapovedano dijakom višjih razredov: 'Kakor tele je še. Sinoči so ga pripeljali v Ljubljano in danes zjutraj sem ga prignal jaz v šolo.' Gospod Jeronim so se zdaj hrupno zasmejali. Nato pa so rekli kratko: 'Potrjen.' Tiho pa so pristavili: 'Koštrun!'"

"In že je minulo dvajset dni, odkar hodim v šolo, in sem zelo srečen in zadovoljen; tudi gospod Jeronim so zadovoljni z menoj. Postavili so me za dekurnjona, da pazim na deset tovarišev pod seboj, jih izprašujem in ocenjujem. Mene pa izprašujejo gospod Jeronim sam. Da le ne bi več zahtevali, naj vriskam, zakaj mestnih staršev otroci me zavidajo in se mi posmehujejo in kujejo hudobne načrte..."

"Zdaj pa sta minila dva meseca in mene je zaradi mestnih nesreča zadela in sramota. Počakali so me ob Ljubljanici in sin mestnega svetnika mi je vrgel klobuk v vodo. Jaz pa sem fanta pahnjal za klobukom. Ni ga ujel in je vpil na pomoč, dokler mu nisem palice pomolil in ga izvlekel. Potem pa me je zatožil. Plačal mi bo nov klobuk in posvarili so ga in še njegov oče se je prišel prepirat v šolo. Zato bom tepen. Gospod Matija, naš korektor, se mi smeje in mi bo pisal kazens s palico na kožo. Oh, zaradi palic mi ni, zaradi dobrega gospoda Matije mi je, ker se ga sramujem. Zakaj so mestni ljudje tako hudobni in zasmejujejo kmetiške ljudi, ki jih redijo? Presiti so in preveč spočiti. Ne vedo, kaj je hudo na svetu..."

"Bil sem pri spovedi in sem spet vse odpustil tistim, ki so krivi, da sem zašel v sramoto. Gospod rektor so me svarili in sem rekel, da sem mislil, da ni greh braniti se hudobnih napadavcev. Gospod so rekli: 'Kristus je vse potrpel, vse odpustil. Samo cerkve božje ni pustil

oskrunjeni.' Odločil sem, da bom vse odpustil, cerkve Gospodove pa ne bom pustil skruniti. Amen."

"Deo gratias — hvala Bogu! Eno leto sem prebil v šoli, eno skalo sem odvalil s poti. Moje naloge so obesili na zid, kar je velika čast, obdarovali so me in s trobentami oznanili pri slavnosti moje ime. Še tisti gospod svetnik, ki me je zaradi sina tožil, je ploskal. Njegovega sina pa so oklicali za Jurčeta Favlencija iz Lenega dola, to se pravi, da je zelo len. Oče ga je za ušesa vlekel iz šole. Jaz pa pojdem jutri na počitnice v Komendo..."

"Ko sem se odpravil na pot, je prišel gospod Matija in poslal gospodinjo Marušo po vina, natočil nato sebi, meni in Maruši in rekel, da je vesel. 'Sestri je bolje,' je pravil, 'kaj hočem več! Peter Pavel je storil svojo dolžnost, kar je prav in lepo. In ti, Maruša, pa o tebi ne govorim, ti samo poslušaj, kakšna pisma pišejo generali, ki pa šele bodo generali, če bodo, temule gospodu tu, ki se za Kolovrtarja piše!' Gospod korektor Matija je nato prebral pismo mojega ljubega Jerneja Basaja, da mu gre dobro in mu ni žal, ker je obesil šolo na klin in šel za

„... in mene je zaradi mestnih nesreča zadela in sramota... Jaz sem fanta porinil za klobukom, ki mi ga je bil on vrgel v vodo. Ni ga ujel in je vpil na pomoč, dokler mu nisem palice pomolil in ga izvlekel. Potem pa me je zatožil..."

vojaki. Jernej je pisal veliko čudnega in smešnega in še klet je v pismu. Na koncu pisma pa je zapisal tole: 'Jasem konja, sučem meč, takoj je slamnatemu možu glava preč. Najljubša pa mi je težka laška sablja. Kamor ta udari, se dolgo pozna. Ne padar ne žnidar ne zašijeta več rane. Pravijo, da bo kmalu vojska. Juhej! Vojaki smo si vsi dobri prijatelji. Samo zmerjamo se. Pa temu sem se že dobro privadil. Naše geslo je: kratko potrpljenje pa dolg jezik; včasih pa mora biti oboje kratko. Moj poveljnik me ima rad. Všeč mu je moja šala. Dal mi je ime 'la spada del prete' — 'popovska sablja'. To pa zato, ker je zvedel, da sem se za duhovnika šolal. 'Très bien.' — 'Zelo dobro!' pravi Francoz, moj drug Jože Puntar je pa v Trebnjem doma. Naprej, 'spada del prete'! Kadar bo vojska, boste kaj več slišali o Jerneju Basaju.' Tako je pisal Jernej in jaz sem se strašno smejal, mati Maruša pa se je prekrizala od skrbi. Zdaj se še bolj veselim poti v Komendo. Bom vsaj mogel dokaj vselega povedati Jerasovim in Manici. Zbogom Ljubljana!"

"Gospod župnik Rogelj me je bil zelo vesel. Vid mu je zelo opešal. Veseli me, da mu bom mogel vsaj s pisanjem malo pomagati in povračati dobroto... Manica pa si me sprva še tikati ni upala... Gospod župnik me je spet predstavil gospodu komendatorju Petru Jakobu. Visoki gospod mi je podaril laško knjigo o 'dvorniku'; napisal jo je grof Boltežar Castiglione. Gospod župnik pa je

bil mnenja, naj gospod Peter Jakob to sam bere. Ne vem, zakaj je župnik mnenja, da bi me moral gospod Peter Jakob podpirati kakor svojega sorodnika. Saj ni moj stric..."

"O, saj je tudi kmetovati lepo! Dokler nisem bil v šolah, nisem tega vedel. Zdaj pa vidim, kako je Bog zemljo lepo in pametno ustvaril, in naredil, da v potu svoje ga obraza uživamo zemeljske sadove. To sem mislil sinoči pozno v noč, danes pa se vrnem v ljubljanske šole. Zbogom, gospod župnik, zbogom Manica!"

"V letu Gospodovem 1736."

"Zunaj se zbujala pomlad. Jaz pa nisem doživel bolj žalostnih dni, kakor so ti. Gospodu korektorju Matiji je pozimi umrla sestra. Od tedaj se je strašno zapustil in zdaj je zboleel in bruha kri. Moje življenje pa poteka sicer mirno in se ravnam po geslu Moli in delaj!"

"Velikonočni prazniki so minili. Gospod Matija je včeraj poslal pome in sem sedel pri njem. Zelo je slab. Prevideli so ga. Ve, da bo umrl, in mu je žal mlade zemlje, polja, cvetja, zraka in sonca. Ko pa se spomni rajne sestre, se nasmehne. Jaz pa bi rad sam zboleel, da bi on živel. Včasih mu je res boljše, a Maruša je rekla, da je to vselej tako, vedno boljše in najboljše nekaj ur pred smrtjo. Čudna bolezen!"

"Zopet je minilo leto. Dobil sem darila, pa jih nisem vesel. Komu naj jih pokažem? Gospod Matija je že dva meseca v grobu."

"V letu Gospodovem 1737."

"Čudne reči sem doživel v tem letu. Imel sem hudo bolezen. Ko sem po šestih tednih vstal, sem bil ves plešast. Potem sem si začel sam slušiti kruh in poučujem šolarje iz nižjih razredov. Kar pa sem še doživel, je tako bridko, da moram jokati, če se le zmislim, in do smrti ne bom pozabil. Na dan svetega Rešnjega Telesa smo se vračali domov dijaki tretjega razreda, ki mu pravijo suprema. V ozki ulici je zdajci planila iz neke hiše čudna ženska, mi objela noge in začela klicati, da sem njen sin. Rekel sem, da nisem, ker je ne poznam. 'Moj sin si,' je vpila, 'ne pustim te! Peter Pavel ti je ime.' Imel sem pet srebrnih novcev, pa sem jih ji dal in jih je poljubljala. Sodim, da je bila žena neumna ali pa pijana. Takrat sta prihiteli iz hiše dve ženski in jo s silo odvedli. Moji sošolci me zdaj dražijo, da je moja mati 'nora Ana'..."

"Gospod rektor so me danes poklicali k sebi. Izpraševali so po mojih starših. Nič kaj nisem vedel povedati. Zato sem takoj pisal gospodu župniku v Komendo. Prvič in za vse na svetu bi rad izvedel, čigav sem. Takih skrbi, kot so te sedaj v meni, nisem čutil še nikoli. Boli me, pa ne vem kaj, skrbi me, pa ne vem zakaj. Ogibati se moram sošolcev, ker me je sram, pa sam ne vem čemu..."

"Sin mestnega očeta, tisti, ki sem ga svojčas pahnili v Ljubljano, išče, da bi me razburil. Jaz pa se krotim,

ker vem, koliko je Kristus odpustil... Grdo besedo mi je rekel. Potrpel sem. Kristus je odpustil..."

"Kristus je odpustil, jaz pa se nisem premagal in sem udaril. O, gospod Matija! Spet bom tepen. Tisti mestni tožljivi gospod oča je pri gospodu rektorju in toži, toži. Moj magister gospod Jeronim pa je resen in bridek..."

"Čudno! Nobene kazni nisem dobil!"

"Gospod rektor so me pozvali in so dejali, da bo najbolje zame, če zapustim ljubljanske šole..."

"V dveh družinah sem poučeval. Danes so me odslovili. Rekli so mi, da me ne potrebujejo več... O, saj vem. To je naredil mestni svétnik."

"Odlikovali so me in obdarovali..."

"Potem pa me je poklical gospod rektor in mi povedal, da bo najboljšo, če vstopim drugod v šole. Moj učitelj gospod Jeronim pa je včeraj v šoli rekel tako: 'Peter Pavel Glavar, pridri predme!' Potem je dvignil roko in je zagrozil po razredu: 'Le ubijajte poštenega človeka, le blatite ga! Blato bo na vas in vaših, fej!' Potem je zaklical: 'Peter Pavel, moj fant! Pa če bi bila tvoja mati sama svinja Semiramis in tvoj oče sam pesjan, jaz te bom vendar poljubil na tvoje pošteno lice.' Mestni so se muzali. Gospod Jeronim so planili mednje in tepli, kamor je padlo. Gospod Jeronim so me za roko sprevedli v svojo sobo in so rekli: 'Zdaj bom vzel slovo. Sem se ne boš vrnil več! Pojdi v Gradec! Napisal sem pismo za svoje znanke. Pojdejo ti na roko.'"

bo še

... ljubim jih s hrupom in šumom, ta velika mesta —
skoznje v svobodo gre, skoznje v bodočnost gre cesta ...
(župančič)

iz našega zdomstva

anglija

O naših *postnih srečanjih* v Chapelendu, v Derbyju, Aberdare in Hengoedu bi lahko rekli: lepo je bilo, zopet enkratno. Ob takih prilikah komuniciramo drug drugemu svoje življenje, njegova veselja in težave. Vse to služi kot hrana naši skupni povezanosti. V kakšno veselje in tolažbo nam je slišati, da je vstali Gospod živi gost slovenske Cerkve v Chapelendu, Derbyju, v Walesu ... po konkretni medsebojni pomoči in strežbi. Prilike je dovolj: bolezen, starost, osamljenost. In slišali smo, kako tam poskrbijo za kurjavo starejši gospe, ki sama živi, drugod obiskujejo g. Ivana, ki je sam in boleden ...

Na praznik sv. Jožefa je Gospo-

dar življenja *poklical k sebi* g. Amalijo Vučina in g. Jožeta Budnarja. Oba je Gospod močno preskusil z ognjem trpljenja, boleznijo. Le kdo ni poznal našo dobro g. Amalijo! Zlatega srca, brihtna, vedno ljubeznivo nasmejana. Takšno smo jo poznali, plemenito ženo. Njeno trpljenje je v blagoslov zlasti yorkshirski slovenski Cerkvi. Naši dobri Amaliji sedaj posebej priporočamo njenega moža Frančka, ki je ostal nenadoma čisto sam in nam vsem naj Amalija pomaga imeti oči in srce odprto drug za drugega.

Z veseljem vabimo na naš *Slovenski dan v Rochdale* na zadnjo nedeljo v maju, 27. maja!

avstrija

DUNAJ

V nedeljo, 18. marca, je OBISKAL naše župnijsko središče naš nadškof KARDINAL KÖNIG. To je bil za nas čudovit, nepozaben dan.

Ves program je bil dvojezičen, saj je naše dušnopastirsko središče obenem farno središče nemške župnije. Tudi kardinal je bil „dvojezičen“: več krajših delov maše je zmolil v slovenščini.

Z nadškofo sta somaševala p. Ivan Tomažič in rektor naše cerkve Štefan Ferenčak. Ta je tudi v začetku maše visokega gosta pozdravil: „Slovenska skupnost na Dunaju obhaja danes prvo obletnico dneva, ko nam je dunajska nadškofija, Vi, gospod kardinal, dala v uporabo to lepo cerkev s pripadajočimi prostori. Obhajamo prvo obletnico odprtja slovenskega pastoralnega centra.

Pa ne samo to. Zaradi priprav in dejavnega sodelovanja pri avstrijskem katoliškem shodu in papeževem obisku na Dunaju obhajamo z zamudo tudi deset let uradnega imenovanja prvega duhovnika za Slovence na Dunaju in okolici. Eminenca, Vi ste prvi škof dunajske nadškofije, ki je našo slovensko skupnost počastil s svojim obiskom.“ Zatem je pozdravil oboje farane, vsako skupino v njenem jeziku.

Kardinal je pred pridigo najprej pozdravil obe oltarni občestvi, se zahvalil za dušno pastirstvo med obojimi in pohvalil sodelovanje med obema skupinama. „Vse tukajšnje delo se vrši ne samo z vednostjo dunajskega nadškofa,“ je poudaril, „marveč tudi v njegovo veliko zadovoljstvo.“ Omenil je, kako je jezik tesno povezan z vero in domovino. Domovina ja najprej družina. Vse tri prvine sestavljajo eno samo enoto.

Pok. Amalija Vučina, Rothwell pri Leedsu.

Pok. Jože Zajc, Keighley. O njem smo poročali v marčni številki NL.

Slovenski moški zbor na Dunaju sestavljajo razen enega pevca sami Korošci.

Če ta enotnost razpade, trpijo vse tri svetinje.

Po maši, ki je bila slovesno lepa in obenem pristrčna, — somaševavca sta vsak svoj del mašne molitve zmolila v slovenščini — je sledila predstavljena prireditev.

Rektor cerkve je najprej v nekaj stavkih omenil namen te slovenske fars, ki je celotna pastoralna skrb za njene farane. Socialno delo župnije je kratko predstavila socialna delavka gđc. Ema Murko.

Na farnem središču je zlasti močna glasbena dejavnost. Trenutno delujejo trije pevski zbori (otroško-mladinski, moški in mešani zbor) in mladinski tamburaški ansambel (ki ga vodi g. Hanzi Gabriel). Vsi štirje so se predstavili vsak s svojim programom. Petje in muziciranje je navzoče močno navdušilo. Na koncu prireditve smo v spomin na njegov obisk izročili nadškofu knjigo v treh jezikih „Lepa si, zemlja slovenska“. Kardinal se je za vse pristrčno zahvalil. Med drugim je rekel: „Cerkve je bila skozi stoletja daleč največja pospeševalnica in varuhinja umetnosti in kulture sploh. Pravkar smo doživeli, kako je tudi pri vas ta povezava še vedno živa.“

Potem smo se zbrali v mnogo premajhni prostor ob cerkvi k prigrizku in kapljici. Nadškofu smo pokazali knjižnico z nad 500 knjigami. Tudi med kasnejšim kosilom s somaševavcema in člani svetov obeh občestev je bil kardinal nenavadno pristrčen in domač.

Na to srečanje ostaja v vseh nas prelep spomin.

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — V nedeljo, 25. marca, smo se pridružili vesoljni Cerkvi in se s kratko molitvijo po maši posvetili Materi božji. Bolj slovesno je to napravil vrhovni poglavar Janez Pavel II. in pa škofje po škofijskih cerkvah. Pravzaprav smo s tem samo obnovili ono posvetitev iz leta 1942, ko je pok. ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman posvetil slovenski narod brezmadežnemu Marijinemu srcu.

Po maši smo se podali v naš klub, kjer smo skupaj proslavili vse „ribe“ skupaj: go. Zoretovo, go. Grandovec, go. Sadlovo, go. Tkalčev, ki pa je bila zaradi bolezni odsotna. Med možmi so pa našli samo dve „ribi“ in to je naš izseljenški duhovnik in g. Kutnjek. Ženske ribe so pripravile klobase, zelje, napikle potice, misijonar pa je poskrbel, da niso bili ljudje žejni. Kar pošteno smo se povesečili. Zaradi postnega časa smo se seveda plesa vzdržali. Vsem „ribam“ za pogostitev iskrena zahvala!

V družini Stiller so dobili naraščaj. Ga. Majda, roj. Zorè, je 19. 3. rodila prvega otroka, ki bo pri krstu dobil ime Danijel. Treba jo je pohvaliti, ker je ves čas redno prihajala k slovenski maši, še zadnjo nedeljo pred porodom je bila med nami.

Ga. Kristina Schweighofer je 19. aprila dopolnila 65 let. K njenemu življenjskemu jubileju ji čestitamo in ji želimo, da bi jo Bog ohranjal pri zdravju.

Na cvetno nedeljo nas je bilo pri

maši in pri zakramentih več kakor navadno. Vendar pa je bilo pred leti vsaj še enkrat toliko ljudi kakor letos. Blagoslov zelenja smo imeli kar v cerkvi in tudi procesijo. Po maši smo zavili v center in smo tam obhajali rojstni dan vnuka Kečevih iz Astna.

SALZBURŠKA

Marčna maša je bila srednje obiskana. V glavnem so bili zraven verniki iz Freilassinga. Bogoslovcev ni bilo, ker so imeli duhovne obnove. Zato tudi nismo po maši šli v semenišče, temveč smo se kar na hodniku malo pogovorili in potem razšli.

V soboto, 31. marca, sta se v župni cerkvi v Niederalmu poročila g. Franc Orehek iz Doba pri Domžalah in ga. Ana Malek od Sv. Urbana pri Ptuj. Tudi nekaj slovenskih rojakov je bilo pri poroki in potem pri kosilu v Freilassingu. Obema zakoncema želimo mirno in lepo skupno življenje.

TENNECK — Na tiho nedeljo smo spet prišli skupaj v Tennecku. V glavnem so bili naši zvesti rojaki iz Tennecka, pa tudi ena družina iz okolice Halleina in trije rojaki iz Salzburga. Ker je bila dvorana zaradi volitev v delavske svete zasedena — v njej je bilo volišče za teneške delavce —, smo zavili po maši v bližnjo gostilno, kjer smo dobili posebno sobo in smo se prijetno pomenkovali.

Maja bo pa naša maša tam prav na materinski dan. Treba se bo takrat spomniti naših mater.

PREDARLSKA

Duhovna obnova: Na tiho nedeljo smo se zbrali Slovenci k duhovni obnovi v St. Arbogastu, da bi se lepo pripravili na bližnje praznike in dobro zaključili sveto leto odrešenja. Po vsem krščanskem svetu so verniki na različne načine obhajali izredno sveto leto. Mnogi so poročali v Rim in skupaj s papežem obhajali leto odrešenja. Tudi Slovenci iz domovine in zamejstva so sredi februarja romali v večno mesto. Drugi, ki niso imeli te priložnosti, pa so romali v domače božjepotne

cerkve, ki so bile določene za prejem svetoletnih odpustkov. Slovenci na Predarlškem smo to združili z velikonočno duhovno obnovo.

Že pri prvem nagovoru nam je voditelj duhovne obnove odstiral skrivnost odrešenja. Bog je poslal Sina na svet, da ga odreši. Zato si je privzel človeško naravo, postal nam enak v vsem, razen v grehu. Ker je človek po grehu razdvojen, niha med zemeljskim in nebeškim. Kristus nam kaže pravo pot. Človek sam ne vidi tega, ker ga tolike stvari pri tem ovirajo. Velikokrat mu zmanjka moči in volje. Sprava s človekom in Bogom se je izvršila na križu. Od tod izvira moč odrešenja.

Lep primer te odrešitve je voditelj pokazal na zgledu slovenske matere. Nekoč je slovenska mati zaupala, zato je toliko zmogla in dosegla. Tega zaupanja in trdnosti se je učila pod križem kot Marija. Vera slovenskega človeka je skrita v trpljenju. Zaupa, četudi ne vidi izhoda. Ve, da za vsem tem stoji Bog.

V drugem delu pa smo govorili o Marijini vlogi v delu odrešenja. Marija je živela za poklic. Za ta poklic je veliko žrtvovala, da je v njej dozorrel. Bila je na poseben način izbrana za božjo Mater in soodrešenico. V to delo odrešenja smo poklicani vsi kristjani. Vsak je na poseben način izbran, da pomaga graditi Cerkev in odreševati. Sprejeti ta poklic in zanj zoreti, je posebna milost in odlika za vsakega. S tem pomagamo odreševati vesoljni svet.

Po vsakem predavanju je bil razgovor. Postavljena so bila različna vprašanja. Morda bi jih bilo še več, če ne bi čas tako hitro minil. Pri duhovni obnovi se nas je zbralo nekaj več kot lani; otrok pa kar za polovico več. Za pripravo na spoved so se nam pridružili še drugi. Med spovedovanjem smo molili križev pot, kot je navada v postnem času. Čeprav se je spovedovanje zavleklo, se nismo dolgočasili, ker smo vmes peli postne pesmi in premišljevali.

Za zaključek je bila sv. maša, ki jo je daroval p. dr. Radogost Grafenauer s somaševanjem domačega župnika. Berila in prošnje smo oblikovali verniki sami. Pevci so z ubra-

nim petjem vso slovesnost še poglobili.

Zahvalili smo se Bogu za ta dan, v katerem smo začutili neskončno božjo ljubezen, da smo odrešeni. Odrešenje pa mora zajeti ves svet, zato smo vključili v daritev vse, ki še niso spoznali Odrešenika.

belgija

LIMBURG-LIÈGE

Vodja Vesele mladine g. Poldi Cverle je v posebni okrožnici povabil na srečanje vse, ki so v teku 12 let sodelovali pri Veseli mladini. Podal je kratko zgodovino te skupine in izrazil željo, naj bi vsi vsaj občasno ostali prisotni na ta ali oni način. Srečanja se je udeležilo 45 članov, 11 se jih je pa opravičilo. Večer je potekel v lepem razpoloženju. Morda je to srečanje bilo začetek novega načina povezanosti. K skupini naj bi spadali ne samo trenutni plesalci, temveč tudi vsi bivši s svojimi družinami. G. Poldiju in vsem sodelavcem se iskreno zahvaljujemo za zvestobo naši skupni stvari.

V februarju je „Slomšek“ povabil rojake, ki imajo 60 let in več, na kratko srečanje. G. Jožef Drenovec iz Holandije je ob tej priložnosti po-

Pok. g. Alfonz Ajdišek, o čigar smrti smo poročali v prejšnji Naši luči.

kazal čudovite diapozitive s svojega potovanja po Turčiji. Večer je bil prijeten.

V začetku marca je Slovensko pevsko in kulturno društvo Slomšek, ki vključuje pevski zbor, plesno skupino Veselo mladino, slovensko šolo in otroški vrtec, imelo svoj redni občni zbor, za katerega je vladalo presenetljivo živo zanimanje. Člani so zasedli vse stole v dvorani. Poročila odbornikov so bila skrbna in stvarna. Pri vseh je bil opazen velik čut za odgovornost. Vodstvo skupnosti kot je Slovensko pevsko in kulturno društvo Slomšek, je postalo precej zahtevna zadeva. Zahateva vrsto strokovnjakov in predvsem ljudi, ki se znajo žrtvovati za skupno stvar. Ker ni bilo nobenega kandidata za predsedniško mesto, je bivši predsednik g. Bernard Žabot to službo sprejel še za naslednjo poslovno dobo. Člani so mu z živim ploskanjem izrazili priznanje in hvaležnost. Zaradi lažje povezave med posameznimi oddelki in za razbremenitev predsedniške službe je občni zbor izvolil tri podpredsednike: go. Anico Varzsak-Kos, ustanoviteljico Vesele mladine in voditeljico otroškega vrtca; g. Vilija Roglja, pevovodjo in g. Poldija Cverleta, voditelja Vesele mladine. Tajnik bo še naprej g. Stani Revinšek, podtajnik pa g. Srečko Žabot. Enako je zahtevno blagajniško službo obdržala gđc. Majdi Globokar. Blagajniki za posamezna področja pa so: g. Aleksander Ackovič, g. Jože Kidrič in g. Berto Virant. Člana nadzornega odbora sta g. Ivan Čermelj in g. Milan Globokar. Odborniki so: g. Karel Cverle, g. Franc Janežič in g. Edmond Varzsak. Zastavonoši: g. Jože Mrakič in g. Ivan Mrak. Oskrbnik dvorane je g. Stanko Revinšek. Skladiščnik: g. Zvonko Mrak. Poverjenici za bolnike na področju Maasmechelen sta ga. Dora Mrakič in ga. Zinka Revinšek. Na področju Genk, Opglabeeke, Houthalen pa bodo v imenu naše skupnosti za bolnike še naprej skrbele: ga. Ajdišek, ga. Cesar, ga. Čermelj, ga. Jakoš in ga. Žabot.

Cela vrsta zanesljivih sodelavcev! Zahvaljujemo se jim za angažira-

Ožji svojci, zbrani okrog jubilantke ge. Marije Bezenšek, ki je 10. marca t. l. slavila 80-letnico življenja.

nost ter njim in celi naši skupnosti želimo uspešno dejavnost.

Ga. Anica Varzsak-Kos je prvič zbrala naše najmlajše v otroški vrtec. Prepevali so, risali in se po svoje zabavali. Ga. Anica ve, kaj hoče. Malčki se bodo zgodaj privadili drug na drugega in se marsikaj lepega naučili.

Čestitamo in želimo obilje uspeha!

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

V krogu družine je praznovala 80-letnico življenja ga. Marija Bezenšek roj. Borštnar iz Châtelineau. Jubilantka se je rodila 9. marca 1904 na Vrhku pri Tržišču v Sloveniji. Že leta 1961 ji je mož g. Anton umrl in od tedaj je živel le za svoja dva sinova, Antona in Franca in njih družine. Prav pri sinu Francu, inženirju, smo se zbrali v soboto, 10. marca, v Moustier-sur-Sambre in veselo praznovali to izredno slavlje. Vse, prav vse je bilo lepo in skrbno pripravljeno in kar je še najlepše — vse je bilo izraz ljubezni obeh sinov (in družin) do svoje matere. V dar so ji podarili ob tej priliki kar barvno televizijo! Tudi vsi Slovenci in Slovenke ji čestitamo ob visokem življenjskem jubileju in ji ključemo: Bog vas živi še dolgo let med nami!

Šmarnice bomo imeli letos dvakrat oz. na dveh krajih: Pri Fatimski Mariji v Pironchampsu v nedeljo, 13. maja; začetek ob 16. uri. V župni cerkvi Ste. Barbe v Flénu pa v nedeljo, 20. maja; začetek ob 15.

uri. Pridite v čim večjem številu, da skupaj proslavimo Kristusovo in našo Mater Marijo!

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, Impasse Hoche, poleg Slovenskega doma.

Obisk slovenskega škofa, birma in prvo obhajilo. — Na praznik vnebohoda, 31. maja, bomo imeli v svoji sredini ljubljanskega pomožnega škofa msgr. Jožeta Kvasa, ki bo birmal nekatere naših otrok. Maša bo

Pokojni Franc Katern

izjemoma ob pol enajstih popoldne, med mašo bo birma in prvo obhajilo. Naj bo to res za vse praznik duhovnega veselja, ko nas bo obiskal slovenski škof in potrdil naše mlade v veri.

V ponedeljek, 2. aprila, smo v cerkvi St. Vincent-de Paul imeli *pogrebno mašo* za pokojnim Francem Katernom. Pokojni je bil rojen v Bezuljaku pri Begunjah leta 1937. V Parizu je do pred kratkim vodil šofersko šolo. Res veliko število Slovencev in francoskih prijateljev je prišlo na pogreb ter tako pokazalo, da čuti s težko prizadeto gospo Rozalijo in ostalimi svojci, katerim izrekamo svoje sožalje.

Radio Notre-Dame oddaja v slovensščini vsak četrtek od 20.00 do 20.25 na frekvenčni modulaciji 100,2.

MELUN

K skupni maši se bomo zbrali v nedeljo, 6. maja, ob devetih popoldne v poljski cerkvi v Dammarie.

TUCQUEGNEUX-MARINE

Naslov temu dopisu bi mogoče bil: „Ribe in čebele“. — Vsak dan gledam nekatere upokojene rudarje, ki nočejo držati križem rok. Med njihovimi zaposlitvami so nekateri tudi ribiči ali pa čebelarji. Ribiči se vračajo domov od ribnikov ali rek, kjer so prebili ves dan v potrpežljivem čakanju, kdaj bo ugriznila riba v trnek in se ujela. V svoji „bisagi“ prinesejo včasih več rib, včasih samo eno ali pa nobene. Nič ne obupavajo, bo pa jutri več sreče.

Naš Odrešenik je poznal potrpljenje in vztrajnost ribičev. Najbrž je zato izbral nekatere ribiče, jih izšolal v apostole in jim rekel: „Odslej boste lovili ljudi.“ Od tedaj so začeli učiti ter dvigati ljudi s trnkom Večne Resnice gor proti nebu.

Dosti dela in potrpljenja ima čebelar s svojimi čebelicami. Rešil jih je iz drevesnih duplin ter preselil v udobne hiše — panje. Zna jih varovati mraza, lakote, bolezni itd. Zna jim dati celo drugo mater-matico, če izgubijo svojo. S spretnim ravnanjem jo obvaruje, da je v začetku

čebele ne umorijo, ampak osvojijo in vzljubijo, da ni več mačeha ampak njihova prava matica. — Kaj se vam ne zdi, da sta takšna prava čebelarja Marija in njen Sin, ki znata pripraviti drugo mater, da postane kakor prava, dobra, ljubezniva mati, ki vzljubi otroke sirote, ti pa vzljubi jo njo.

Zdaj dosti pišemo ter govorimo o družbi. Ozmimo se v panj, kjer bomo našli čudovito pravo družbo. Že v starih časih so se ljudje čudili čebelarjem in zapisali „Si sapis, sis apis“, se pravi, če si pameten, bodi čebela, bodi kakor čebela.

No, pa naj neham s „filozofijo“ o ribičih in čebelah ter se vrnem k tukajšnjim dogodkom, ki niso veseli. Skoraj vsak teden greva z g. Dejakom v bolnišnice, kjer so dobre slovenske mame, ki imajo celo že vnuke in pravnuke. Trenutno so tam gospe Rožetova, Ipavčeva, Selškova in Sekutijeva. Doma so pa še druge bolnice: Abramova, Gričarjeva, Rakova in druge.

Naš duhovnik se še vozi v razne kraje brat slovensko sv. mašo, a kaj pomaga, ko stari ne morejo več v cerkev, mladi pa ne gredo. O priliki rečemo tudi mladim kakšno dobro besedo v upanju, da seme ne bo padlo zmeraj v kamenje, ampak včasih tudi na rodovitna tla. J. J.

Del slovenskih romarjev pri Galilejskem jezeru. Na sliki je viden temelj hiše svetega Petra.

PAS-DE-CALAIS in NORD

Romanje v Sveto deželo in v Rim od 11. do 24. marca je za nami. Počastili smo kraje Jezusove domovine, kjer se je dovršilo naše odrešenje. Gotovo bomo sedaj vse bolje razumeli sveto pismo. Zlasti pa evangelije.

Od 29. romarjev se je gdč. Cilka Zajc iz Mostrele ponesrečila in predčasno odšla domov. Želimo ji skorajšnje okrevanje.

Kot svetoletni romarji smo tudi poromali v Večno mesto. V splošni avdijenci je sveti oče pozdravil tudi v slovenščini. Ogled bazilik, mesta in zlasti grobov nekaterih znanih svetnikov, je napravil neizbrisen vtis. Malo utrujeni, polni lepih vtisov in sklepov, smo se veselo vrnili domov. Vsem udeležencem, zlasti g. Lojzetu Ivancu, g. Nacetu Čretniku in g. Jožetu Flisu za vse najlepša hvala.

Dne 30. maja bo ob 19. uri v cerkvi sv. Barbare v Méricourt sv. birma. Podelil jo bo msgr. Jože Kvas, ljubljanski pomožni škof. Pridite številno!

Dne 31. maja bo ob 10.30 prvo sveto obhajilo. Naši otroci se z veseljem pripravljajo na prejem zakramentov.

FREYMING-MERLEBACH

V večnost so odšli: vdova Ana Hrastar, rojena Zakrajšek, v lepi starosti 89 let. V te kraje je prišla l. 1924, stanovala dolgo v Freymingu,

nazadnje pa v Elisabeth-Heimu v Merlebachu. Bila je zelo dobro poznana. Pogrebne svečanosti so bile v Freymingu 13. marca.

Ni pa bilo dano tako dolgo živeti Petru Rutarju, ki je v komaj šestdesetem letu umrl 24. marca v Nancyju, pokopan pa je bil 27. marca na pokopališču v Merlebachu.

Ana Perko, žena Armanda, ki je umrla 31. marca v Straßburgu, je pokopana v Forbachu.

Franc Gantar je umrl 19. marca v Merlebachu. Star je bil 84 let in je prav tam pokopan.

Umrlim želimo večni mir, žalujočim ostalim pa tolažbe od mrtvih vstalega Kristusa.

O poteku velikonočnih praznikov in 1. maja bomo poročali v prihodnji številki.

NICA

Smrt je spet obiskala našo stran in pobrala našega rojaka g. Antona Butinarja, ki so ga 18. febr. našli mrtvega v njegovem stanovanju. V Francijo je prišel pred 27 leti in se ustavil v Vallaurisu, kjer je delal kot vrtnar. Živel je sam zase in je bil znan kot tih, miren, molčeč in zelo priden delavec. Med nas izven Vallaurisa ni prihajal in zato ga je redko kdo poznal. Bil je že leto dni v pokoju; svojo pokojnino še ni uredil

Povratek z avtobusom iz Nazareta proti letališču.

Slovenski romarji iz Francije na potovanju v Svelo deželo.

z administrativnimi oblastmi, pa tudi ni hotel biti nikomur nadležen, da ga prosi, naj mu pomaga pri uveljavitvi njegovih pravic. Doma je bil iz Hrušice pri Podgradu. Zadnje čase je trpel od nespečnosti in zdravnik mu je predpisal tablete za spanje; sodnijska ekspertiza je pokazala, da ni umrl zaradi prevelike količine spalnih tablet, pač pa od srčne kapi. Njegov brat in sestra, ki tudi živita v tujini, nista mogla biti obveščena o njegovi smrti, ker nihče ni vedel za njun naslov. Za njegov pogreb so lepo poskrbeli naši rojaki iz Vallaurisa. Jih ni veliko, toda vsi so prispevali za stroške pogreba, tudi Slovenci iz Benečije, kolikor jih je tam, da so ga dostojno pokopali. Tako so bili kriti vsi pogrebni stroški in še nagrobni spomenik so mu naredili. Pokopan je bil 2. marca v Vallaurisu. Vsa hvala in zahvala gre tem našim rojakom, ki živijo in delajo v Vallaurisu, da so se zavzeli za sorojaka, ki je umrl daleč od domačega kraja in svojih domačih — v tujini. Pokazali so lep zgled krščanske solidarnosti in ljubezni. Naj jim Bog povrne, pokojnemu Antonu pa naj Bog podeli večni mir in pokoj.

Za zadnji dan v maju, na praznik Gospodovega vnebohoda, je bilo predvideno, da bo birma naših otrok v Nici. Ker nobeden naših škofov takrat ne more priti v Nico, so nam predložili, naj birmo prenesemo na jesen, na oktober. Takrat bo škof lažje prišel med nas in zato

bo slovenska birma v Nici na eno nedeljo v oktobru. Zato bomo kot lani na praznik Gospodovega vnebohoda (31. maja) romali na Laghet, kjer bo sv. maša zjutraj ob 10. uri. Tam bomo imeli tudi kosilo in zanj se je treba priglasiti do zadnje nedelje. Po maši in kosilu bomo ostali v naravi, v lepem parku okrog svetišča.

Ne pozabimo, da je mesec maj posvečen Mariji. Prvi dan maja je praznik sv. Jožefa. Ker je bil sv. Jožef Marijin prvi častilec, naj nam bo za vzor ne le pri delu ampak tudi pri češčenju Matere Marije.

MARSEILLE

Ta mesec družina Lutman slavi 50-letnico skupnega življenja. Zato se bomo za njun zlati jubilej zbrali 26. maja v Chateauf-neuf-les-Martiguesu ob 11. uri v župnijski cerkvi, da se skupaj z njima in njunimi otroki zahvalimo Bogu za vse lepe in težke dneve življenja in jih priporočimo božjemu varstvu. Naj ju Bog živi še dolgo med nami zdrava in veselega razpoloženja kot doslej.

Vabimo Vas na

BINKOŠTNO SREČANJE v Augsburgu

Med gosti bo tudi znan in uspešen mladinski ansambel iz domovine.

STUTTART-okolica

Bili smo v Izraelu. — Za 30 naših rojakov je bilo romanje v Izrael od 4. do 11. marca enkratno življenjsko doživetje. Zgodovinsko nadvse pomembna dežela, kjer je zgodovina človeškega rodu v Jezusu Kristusu dosegla svoj vrh, nas je privabila predvsem iz verskih razlogov. Hoteli smo obiskati kraje krščanskih virov, kot Nazaret, Betlehem, Jeruzalem, a tudi današnja podoba in struktura dežele je pritegnila našo pozornost.

Za osemndnevno romanje po Palestini, ki smo ga organizirali v okviru Biblične potovalne agencije (Biblische Reisen) v Stuttgartu, nam je bil skozi ves čas na razpolago poseben avtobus in arabski vođa. Prvo noč smo prespali v Tel Avivu in naslednjega jutra že pričeli z obiskom prastarega obmorskega mesteca Jope, kjer se je mudil apostol Peter, tam obudil mrtvo Tabito in imel videnje, da ni poslan oznanjat Kristusa le Judom, pač pa tudi poganom. Pot smo nadaljevali skozi Cezarejo na goro Karmel nad Hajfo, kjer smo imeli v cerkvi nad Elijevo votlino prvo skupno mašo. Preden smo se podali skozi galilejsko gričevje k Tiberijskemu jezeru, smo obiskali zgodovinsko pomembno mesto Ako, ki je bilo nad 100 let križarsko oporišče. V Tiberiji smo dvakrat prenočili, vmes pa obiskali iz Jezusovega časa pomembne kraje v okolici: Gora blagrov, Tabgha, Kafarnaum, Tabor, Kana, Nazaret. Kaj se je tu dogajalo, smo brali iz sv. pisma na kraju samem. Skupno bogoslužje nas je povežalo na Gori blagrov in v cerkvi sv. Jožefa v Nazaretu.

Četrty dan našega potovanja nas je vodila pot skozi Ezdrelonsko in Jordansko dolino do Mrtvega morja in naprej v Jeruzalem. Med potjo smo si ogledali izkopenine starega mesta Jeriha in esenske naselbine Kumran. Navdušeni plavalci so se

Škof dr. Georg Moser je za škofijo Rottenburg-Stuttgart sklical sinodo. Na sliki ga vidimo skupaj s svojim referentom za vprašanja tujih delavcev monsignorjem Jürgenom Adamom (v sredini zadaj) in duhovniki, ki v škofiji zastopajo tuje delavce.

Svetoletni romarji iz Württemberške na pobočju Oljske gore. V ozadju mesto Jeruzalem. Posnetek 8. 3. 1984.

veda poskusili tudi vodo Mrtvega morja.

V Jeruzalemu smo se mudili tri polne dneve in obiskali vse znamenite točke mesta, ki so povezane z zgodovino našega odrešenja: Oljska gora, Getsemani, dvorana zadnje večerje, Dormitio, cerkev Petelnjega petja in pod njo stopnice, po katerih so peljali Jezusa na veliki četrtek h Kajfu, tempeljski prostor, kraj Jezusove sodbe ob nekdanji Pilatovi palači, ulico trpljenja, cerkev božjega groba in drugo. Skupne maše smo imeli v kapelici Gospodovih solza na pobočju Oljske gore, v votlini Jezusove ugrabitve na vrtu

Getsemani in na Kalvariji v cerkvi božjega groba.

Iz Jeruzalema nas je vodila pot v Betlehem, kjer smo imeli skupno mašo v rojstni votlini, nato še na grobove očakov v Hebron, in seveda v rojstni kraj Janeza Krstnika, Ain Karim, ter v Emavs.

Potovanje v Sveto deželo ni bil izlet, pač pa nam je služilo za globlje spoznavanje življenja našega Gospoda na kraju samem. Zgodovinska razlaga, branje svetega pisma, bogoslužje, kakor tudi današnja podoba dežele, vse to nam je približalo čas, v katerem so se odvijali dogodki našega odrešenja. Doživetje Kristusa tako ni ostalo v davnini, pač pa je oživel ob romanju iz dneva v dan.

Pastirsko pismo o sinodi 1985. — Škof dr. Georg Moser je za svojo škofijo Rottenburg-Stuttgart sklical škofijsko sinodo. Začela se bo 7. oktobra 1985 v Rottenburgu. Sinoda bo obravnavala vprašanje, kako

učinkovito posredovati vero prihodnjemu rodu. O tem vprašanju je škof Moser napisal posebno pastirsko pismo, ki smo ga prevedli tudi v slovenski jezik in razposlali rojakom po škofiji. V tem pismu pravi med drugim škof Moser: "... samo z novimi metodami in programi ne bomo prišli daleč. Zgolj zunanji pogoji za posredovanje vere so danes verjetno bolj ugodni kot kdajkoli prej. Vera pa, ki naj živi naprej, potrebuje v prvi vrsti take ljudi, ki jo izpričujejo. Prav v tem je naš problem ..." Sinoda se tudi ne bo mogla izogniti vprašanjem, ki zadevajo tuje delavce v škofiji. Poseben odbor še sedaj pretresa to zadevo z zastopniki tujih delavcev.

Svetoletni romarji na letališču v Tel Avivu. Izraelsko letalo ELAL jih je srečno pripeljalo nazaj v Stuttgart. Posnetek 11. 3. 1984.

Zanimanje za Medjugorje. — Že več naših rojakov iz Stuttgarta je obiskalo Medjugorje, da se na kraju samem pozanimajo, kaj se tam sliši in vidi. Vsi se vrnejo navdušeni nazaj. Cerkev sicer še ni zavzela uradnega stališča glede Marijinih prikazovanj, obiskovalci pa so prepričani, da ima Bog na tem kraju svoje posebne cilje. Po knjigi „Kraljica miru“, ki jo je izdala Mohorjeva družba v Celovcu in opisuje dogodke v Medjugorju, so naši rojaki krepko posegli in 50 izvodov že kroži med njimi.

BAVARSKA

Za naše mame je pisalo na vabilu k materinskemu dnevu. Vabilo je bilo razposlano na 800 naslovov po južnem Bavarskem. Napoved je obetala lep program: pisanega, domačega, toplega. In res je bil tak: domiseln, kvaliteten, slovenski. Škoda, da „se povabljeni niso odzvali“, oziroma da so se odzvali v majhnem številu. Gre za razvajenost naših ljudi ali za kaj drugega? Odgovor je težko najti.

Naš pevski zbor — šest ženskih, šest moških glasov — je zapel v trojni različni sestavi (moški, ženski, mešani) štiri pesmi. To je bilo izdelano komorno petje s čisto tonsko linijo, večjo dinamiko in spreminjanjem ritma, vse boljše zlitost glasov. (Naj ne omenjamo dolgih poti in mnogo ur za vaje, ki jih morajo pevke in pevci žrtvovati za to, da nam občasno pripravijo takšno prijetno, domače občutje.)

Potem so nastopili otroci našega sobotnega tečaja s prozo in petjem, v treh skupinah: najmanjši so nam povedali o mamini solzi, zapeli pa o rački plavački, luni in oblaku, pa še o malem zvončku, kjer so tudi malce zaigrali in zaplesali; srednji so živahno in tudi s kretnjami odigrali onomatopoeično pesem o dežju, zapeli pa o vlakcu, ki pelje na žeganje v Železno Kaplo in o škrtu: „enkrat, enkrat, enkrat je bil en

majhen škrt“; višja skupina je pristrčno odigrala Jurčičevo dramatizirano humoresko Kozlovska sodba v Višnji gori: tako glavni igralci (Peter, Zlatko, Saša, Peter, Damjana, Tatjana, Tanja) kot zbor so bili odlični, še posebej pa nas je razveselil kozel (Kristina); višja skupina je zapela Sijaj, sijaj, sončece, Nikoli slabe volje in Ko si srečen; to zadnjo pesem je spremljala tudi s kretnjami.

Vmes so mladi muzikanti pokazali, kaj znajo že zaigrati: Damjana na kitaro, Aleksander, Lilijana in Veronika na klavir, Darja in Sonja na harmoniko; kot solist je požel veliko aplavza mali Jani, ki je nastopil kot pravi slovenski fant v gorenjski noši, korajžno zapel in se za ploskanje občinstvu vljudno zahvalil. Pa tudi muzikanti so bili prav dobri.

Na koncu so vsi otroci zapeli pesem Vseh mamic dan in obdarili svoje in druge mame z verižicami za ključke, za katere so obeske naredili sami.

Posamezne točke programa je dovršeno povezoval naš znani igralec g. Anton.

Bil je lep praznik. Še posebej so ga bile vesele mame. Pa tudi otroci so bili srečni, ker so lahko svojim mamam poklonili tako lep program.

Pred nami je velika noč. Na cvetno nedeljo bomo z oljkovimi vejicami in z butaricami počastili v procesiji Jezusa, na veliki teden se bomo ob večerih zbirali v župnijsko kapele k svetim obredom, v nedeljo bomo slovesno zapeli alelujo. Potem pride maj s šmarnicami, prvo obha-

jilo, romanje v Lurd, tečaj za zakonce, dva izleta, katoliški shod...

Krščena je bila Doris Ornik, prvorojenka g. Borisa in ge. Mojce, rojene Berghaus. Staršem čestitamo, punčki pa želimo vse dobro v življenju!

nizozemska

Slovenska šola: Naši rojaki in nekateri holandski sodelavci se pridno udeležujejo slovenske šole, ki jo vodi g. Slavko Strman. Voščimo obilo uspeha. „Zvon“ pripravlja pevsko srečanje, ki se bo septembra vršilo v Cornelius huis v Heerlerheide.

švedska

Vse ima svoj čas, pravi svetopisemski pridigar. Zgleda, da ta njegova ugotovitev velja tudi za versko zavzetost in bogoiskateljstvo. Göteborgs-Posten je 6. aprila v dolgem članku prikazal nekatere rezultate zanimive raziskave o vernosti 12—15-letnikov. Ugotavlja: „Pred 10 leti švedski učenci navadno niso razpravljali o verskih vprašanjih.

VSI OTROCI so na materinskem dnevu na koncu zapeli mamicam.

KOZLOVSKA SODBA V VIŠNJI GORI je bila prijeten del materinskega dneva v Münchnu.

NADŠKOF DR. ALOJZIJ ŠUŠTAR

se bo ob obisku slovenskih izseljencev na Švedskem ustavil kar v štirih pomembnih mestih Švedske. Povsod bo imel slovesno mašo, po maši pa bomo imeli z njim družabno srečanje.

V MALMÖJU bo maša v župnijski cerkvi, E. Dahlbergsg. 28,
v soboto, 5. maja, ob 15.30 uri popoldne,

V GÖTEBORGU v t. i. Betlehemskyrka (ne v katoliški cerkvi),
E. Dahlbergsg. 11 B (blizu Vasaplatsen),
v nedeljo, 6. maja, ob 15. uri popoldne,

V VÄSTERASU v župnijski cerkvi, Lidmansv. 8,
v ponedeljek, 7. maja, ob 18. uri,

V STOCKHOLMU pa v stolnici, Folkungag. 46
(postaja podzemeljske železnice Medborgarepl.),
v torek, 8. maja, ob 18. uri zvečer.

Lepo vabljeni!

Pridite, tako boste tudi Vi deležni tega enkratnega obiska.

Zdaj je drugače. Ne sramujejo se več odprto govoriti o svojem iskanju. Člankar nadaljuje: „Ni lahko ugotoviti, kaj je povzročilo ta preobrat.“

Podobno bi lahko rekli tudi za naše shode. Težko je videti, kje je vzrok, da se nekateri ne zmenijo zanje, drugim pa toliko pomenijo. Zgolj priganjanje in vzbujanje slabe vesti ne pomaga veliko. Ko se zbiramo, to ne čutimo kot dolžnost. Priganja nas neka notranja nuja. Preprosto: naš način življenja je to.

8. aprila je bila v Jönköpingu prijetna nedelja. Ugotovili smo, da se tam ponovno dobimo pri slovenski maši šele 12. avgusta. Ko se na Švedskem pomlad prebudi iz dolgega zimskega spanja, se nihče več ne zadržuje rad doma. Maj in junij sta zato ravno prava sta za večja srečanja, ki bodo letos še posebej mikavana.

10. junija vabljeni na Binkoštno srečanje v Vadsteni

Pričetek z mašo ob 12. uri
Istočasno ima tam društvo
švedske katoliške mladine svojo
50-letnico in svoj festival. Zanimivo
posebej za mladino.

V začetku maja naj bi nadškofov obisk v štirih najpomembnejših mestih Švedske zbral kar največ tukajšnjih Slovencev, za 10. junij pa nas vabi Vadsetena.

švica

PROSLAVA MATERINSKEGA DNEVA V OLTNU

Komaj se je plegla pustovanska prešernost in je nastopila resnost postnega časa, že smo stali na pragu praznika Gospodovega oznanjenja, ki se obenem slavi kot praznični dan, posvečen krščanskim mate-

ram. V Oltnu smo (z razliko od Zürich, kjer materinski dan obhajajo na 2. nedeljo v maju) v ta namen imeli v soboto, 17. marca, lepo proslavo, s katero smo želeli našim materam izreči iskreni „Hvala“ — za življenje, za vso skrb, za vzgojo, za ljubezen, za tolažbo, za vsakršno pomoč... za vse. (Čeprav je ves praznovanjski načrt osredotočen na proslavo materinskega dneva, so zaradi družinske povezanosti in praznika sv. Jožefa na svoj način vanj vključeni tudi očetje.)

Ob 15.30 je bila najprej maša in že pri njej so med darovanjem otroci pokazali svojo prizadevnost za sodelovanje. Pretežni del maše je bil seveda kot ponavadi v slogu lepega ljudskega petja. Govornikova beseda pa je risala in prikazovala ljubeznivo podobo dobre krščanske matere.

Po maši je v pozdrav materam najprej zapel moški kvartet dve pesmi, ki sta predstavljali zares lep uvod v proslavo. Nato so otroci pod vodstvom s. Avrelije razveseljevali mamice in ostale s skupnim ali posamičnim petjem, z igranjem na različna glasbila in recitacijami. Prodoren napovedovalčev glas pa je kratko in jedrnat povezoval posamezne točke. Nazadnje je šestčlanska igralna skupina ob spremeljavi izurjenega godca na harmoniko „zavrtela“ enodejansko glasbeno šaloigro iz vaškega življenja. Poseben čar so predstavi dale narodne noše, v katerih so igralci nastopali.

Med dokaj pisanim programom je kajpak počasi nastajala vsem več

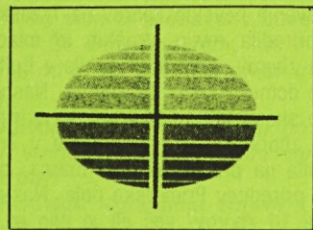
*Novi kristjan
Ove-Lars-Jakob
zadovoljno gle-
da v bodočnost.
Ob starših je
njegova babica
ga. Ivana Vidic,
najsevernejša
Slovenka, ome-
njena v prejšnji
številki.*

ali manj znana predvidena „suša“, ki pa ji ni bilo težko biti kos. Po dogovorjenem načrtu je namreč bilo odlično poskrbljeno za podporo in okrepčilo.

Da je kar nekam prehitro prišel čas slovesa in vrnitve na svoje domove, ni treba posebej poudarjati. Ob odhodu — eni so šli prej, drugi pozneje — je bilo čutiti veselje in zadovoljstvo nad doživetim dnevom, nad dnevom naših krščanskih mater, pa tudi nad dnevom naše hva-

ležnosti njim za vse in Bogu zanje. Zato tisočkrat hvala in Bog povrni vsem za vse: pripravljalcem, voditeljem, nastopajočim, strežnemu in tehničnemu osebju ter kakorkoli pomagajočim; materam pa še enkrat prisrčna voščila z željo, da bi ob skrbni podpori svojih mož, po Marijini priprošnji in z božjo pomočjo mogle in znale izpolniti takorekoč nenadomestljivo poslanstvo pri vzgajanju mladega rodu. Bog vas živi!

88. KATOLIŠKI SHOD

München, 4.—8. julij

**ŽIVLJENJU ZAUPATI,
KER GA BOG ŽIVI Z NAMI**

4. 7. — Začetek
5. 7. — „Odkod prihajamo, čemu živimo?“
6. 7. — „Kako živimo spričo omejitvev in tega, kar nam grozi?“ „Življenje ima, kdor življenje daje.“
7. 7. — „Čemu živimo — kam gremo?“
8. 7. — Glavna maša na olimpijskem stadionu. „Izberi življenje!“

Slovenci bomo na shodu posebej navzoči:

- Razstavljene bodo skice in fotografije o slovenski Cerkvi doma in v Münchnu.
- V cerkvi Sv. Duha bo slovenska maša skupaj z nemškimi farani v petek popoldne.
- Narodne noše se bodo udeležile maše narodov v soboto popoldne.
- Slovenski kvintet bo po maši igral v bližnji dvorani.
- Postavljena bo slovenska stojnica s slovenskimi jedmi in pijačami.

Pridite, ne bo vam žal!

slovenci ob meji

KOROŠKA

V celovškem Domu glasbe je priredila Krščanska kulturna zveza 11. marca osrednji koncert Koroška poje pod vodilom Naša pesem, naša beseda. Nastopilo je šest koroških zborov in dva zbora gosta: primorski zbor Rupa Peč ter Stane Žagar iz Kroke v Sloveniji. — Koroški Heimatdienst in koroška svobodnjaška stranka zahtevata, da bi ločili na jezikovno mešanem področju slovensko in nemško govoreče otroke. To bi bil nekak avstrijski apartheid. Proti predlogu so seveda nastopili zastopniki manjšine, pa tudi vsi pametni nemški Korošci in njih organizacije: Katoliška mladina, Katoliški visokošolci, Kolegij celovške univerze in še mnogo drugih. — Že dvanajstič so priredili v marcu Globaški kulturni teden z nastopi in predavanji. V Rožu so pa devetič priredili Rožanski izobraževalni teden. — V kulturnem domu so šentviški igralci zaigrali Žigonovo Kadar se utrga oblak. Dvorana je bila nabito polna.

GORIŠKA

Blizu Gemone se je 2. marca smrtno ponesrečil žabniški župnik g. Mario Černet. Zaradi bolezni na ledvicah se je moral voziti trikrat tedensko na pranje ledvic v Videm. Med vožnjo ga je zadela kap in se je zaletel v tovornjak. G. Černet je bil kot višarski žup-

nik znan tudi med Slovenci na tujem. Pokopal ga je videmski nadškof v nedeljo, 4. marca. V imenu Slovencev se je poslovil od njega msgr. dr. Močnik iz Gorice. — Na praznik sv. Jožefa je v cerkvi na Travniku obhajal zlato mašo msgr. dr. Franc Močnik, rojen v Idriji. Verniki so do kraja napolnili prostorno cerkev, da s tem izrazijo hvaležnost temu vodilnemu duhovniku na Goriškem. Dr. Močnik je najprej doštudiriral v Bologni matematiko in po doktoratu vstopil v goriško semenišče. — Zlate maše se je udeležil tudi goriški nadškof. — Nad 1000 slovenskih vernikov se je udeležilo svetoletnega romanja v Oglej. Bogoslužje je vodil goriški nadškof. — V Sedejevem domu v Števerjanu je ansambel Lojze Hlede ob 15-letnici obstoja priredil 1. aprila koncert. — V marcu je bil pokopan na sovojenjskem pokopališču duhovnik ljubljanske nadškofije France Dolinar, sin nekdanjega ljubljanskega peka. Živel je v Rimu in bil zadnja leta arhivar v vatikanskih arhivih. 23. oktobra je umrl v Rimu. Hoteli so ga pokopati v Ljubljani, pa slovenske ljubljanske oblasti niso dale dovoljenja. Tako je našel svoj grob vsaj na robu slovenske zemlje. Pokopal ga je sošolec škof dr. Stanislav Lenič. Pokojni je bil eden od najboljših zgodovinarjev.

TRŽAŠKA

Prosvetno društvo Kolonkovec je pripravilo dan slovenske kulture. Sodeloval je mešani pevski zbor, mladina z deklamacijami. Dvorana je bila nabito polna. — Pred nedavnim je čedadski kanonik msgr. Valentin Birtig izdal zbirko svojih pesmi. Na povabilo Društva slovenskih izobražencev v

Trstu je avtor svojo zbirko predstavil v Peterlinovi dvorani v Trstu. — Zveza cerkvenih pevskih zborov na Tržaškem je priredila revijo otroških in mladinskih zborov. Prireditelj je bila v Kulturnem domu v Trstu 25. marca. Nastopilo je skoraj 500 mladih pevcev v trinajstih zborih. — V istem domu v Trstu je bila na predvečer, 24. marca, pevška prireditev Primorska poje. Nastopilo je 10 zborov, več jih je bilo iz onstran meje.

slovinci po svetu

AVSTRALIJA

Na tretjo postno nedeljo (25. marca) je pripravila slov. kat. Misija v Sydneyu postno romanje v Campbelltown. Med molitvijo križevega pota je bila pri 12. postaji sv. maša. Prišli so tudi Slovenci iz Wollongonga. — Sestra Hilarija iz kongregacije frančiškank Marije Brezmadežne, ki že dolga leta deluje pri sv. Rafaelu v Merrylandsu, je 2. februarja obhajala 70-letnico življenja. — Slovensko kat. Misijo v Adelaidi je 5. februarja prvič obiskal adelaidski nadškof. Ob obisku je pohvalil prizadevnost slovenskih vernikov. — Februarja so imeli v Adelaidi tudi svetoletni misijon. Slovesno so ga zaključili z blagoslovitvijo oltarne slike sv. Družine in slike sv. Frančiška, ko sprejema Kristusove rane. — V Kewu je umrla Avstralka ga. Eileen Cody, stara 85 let. Dokler je mogla, je vedno hodila v slovensko cerkev. V testamentu se je spomnila slovenskega središča in mu zapustila hišo in še 20.000 avstralskih dolarjev (okrog 300.000 šilinov).

ARGENTINA

Slovenski otroci, zbrani na letovanju v dr. Hanželičevem domu v Cordobi, so pisali pozdravna pisma mnogim slovenskim osebnostim in organizacijam, tudi ljubljanskemu nadškofu, ki se jim je za pismo zahvalil in jih vzpodbudil, naj ostanejo zvesti Bogu, Cerkvi in slovenskemu narodu. — Marca je obhajal

v Buenos Airesu 70-letnico življenja lazarist g. Lađo Lenček. Po rodu je Ljubljčan. Že v dijaških letih se je zanimal za kulturo. Po maturi na klasični gimnaziji je stopil v semenišče, kjer je veliko časa posvetil misijonom. Vstopil je k lazaristom, začel izdajati list Katoliški misijoni, ki ga izdaja še sedaj. Organiziral je pomoč slovenskim misijonarjem po vsem svetu in misijonarje tudi obiskal. Je soustanovitelj Slovenske kulturne akcije v Buenos Airesu in njen glavni steber. Bog ga živi še mnoga leta! — V Argentini je umrla 6. marca nekdanja graščakinja v Polhovem Gradcu, ga. Alojzija Ašič rojena Delago. Bila je plemenita in dobrodelnica žena. — Slovenska kulturna akcija je pripravila v Slovenski hiši samostojno razstavo del kiparja Franceta Ahčina. — Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu je izdala obsežen roman, ki ga je napisal Bukvič z naslovom Vojna in revolucija.

ZDA

Župnija sv. Štefana v Chicagu je polna slovenskega življa. Tudi mladi živahno sodelujejo. Zlasti ob praznikih se zbirajo rojaki od blizu in daleč. Lani je odpadel obisk sv. Miklavža. So pa otroci iz Chicaga in Jolieta pohiteli v Lemont, kjer so imeli skupni Miklavžev večer. — Slovenska pristava je priredila v šenklerskem slov. narodnem do-

mu Pristavsko noč, ki je zelo lepo uspela. Med gosti je bil tudi clevelandski župan Vojnovič. — Župnik pri fari Marije Vnebovzete, g. Viktor Tomc, je organiziral srnjakovo kosilo. Čisti dobiček je namenjen domu ostarelih. Nad 650 kosil je bilo razdeljenih. — Slovenska fara in prosvetne ure so še edino, kar nas v New Yorku združuje, je zapisal v Ameriški domovini newyorški dopisnik dr. Zdravko Kalan. Pri newyorški urah veliko sodelujejo mladi in najmlajši. — Na mednarodni razstavi v Chicagu so plesalci (40 — vsi v narodnih nošah) Slovensko-ameriškega radio kluba zasedli prvo mesto.

KANADA

V Montrealu je kar 37 narodnih župnij, med njimi tudi slovenska. 15. jan. so imeli tam mašo narodov, ki jo je vodil nadškof. Pri njej so sodelovali tudi Slovenci, mnogi v narodnih nošah. — V septembru bo papež obiskal tudi Kanado. Tudi Slovenci bodo pri papeževem obisku aktivno sodelovali. — Župljani Marije Pomagaj v Torontu so zelo radodarni. Župnijsko finančno poročilo izkazuje 170.136 dolarjev dohodkov. Izdatkov pa je bilo 138.798. — G. Vilo Čekuta je s sodelavci pripravil 12. februarja v dvorani Marije Pomagaj kulturni mozaik pod naslovom Duh veje. Teden dni prej je bila prireditev v župniji Marije Brezmadežne.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG: STALNA KRIZA V JUGOSLAVIJI

(nadaljevanje s 13. strani)

nepravilnosti, za katere so odgovorni funkcionarji in oblasti, z nezaupanjem. Zanje je „Sarajevo“ skoraj brez pomena, ker sta vlada in partija pogosto pokazali nesposobnost, da bi uredili navadna vsakdanja vprašanja, in ker sta velikih naporov, kot v Sarajevu, zmožni le tedaj, če to služi predstavitvi države navzven, medtem ko sta družbenemu razvoju sicer komaj kos.

Jugoslovani so bili spet brž soočeni s sivim družbenim vsakdanjkom. Vlada je bila cene „zamrznila“ na raven 19. decembra 1983. V sicer tako neprepustno zaprtem funkcionarskem aparatu je moralo biti neko nezaupljivo mesto. Nekdo je namreč prej podjetja o ukrepih obvestil, tako da so mnogi še brž svoje cene krepko dvignili. Te cene sedaj spet potisniti nazaj na stanje pred „divjim“ dvigom cen, je mnogim inšpektorjem, ki nadzorujejo veleblagovnice, doslej komaj uspelo.

Do sedaj se je Jugoslavija na splošno držala tega, da je tečaj dinarja prilagajala inflaciji, kot je to zahteval Mednarodni denarni sklad, t. j., da je dinar sproti razvrednotila. Sedaj pa zahtevajo od Beograda neke vrste stalni sklep: če npr. zraste svetovna inflacija za 20% na leto, jugoslovanska pa za 60%, mora — tako zahtevajo gospodje od sklada — Jugoslavija di-

nar za to razliko (torej 40% na leto) razvrednotiti. V takšnih trdih zahtevah pa vidijo Jugoslovani omejitve svoje neodvisnosti.

Letos mora Jugoslavija vrniti 5 milijard dolarjev. Od tega bo treba, tako je čuti, okrog 1,5 milijarde preložiti. Zato pričakuje Beograd letos od zahodnih bank, 15 zahodnih držav, Kuvaita, Mednarodnega sklada in Svetovne banke 3 milijarde dolarjev posojila. Od teh 3 milijard naj bi bila 1,5 milijarde namenjena za odplačanje letošnjih dolgov. Iz svojih sredstev bi morala Jugoslavija potem še vedno zbrati 3,5 milijarde dolarjev.

Jugoslovansko gospodarstvo na sploh se nikakor ne nahaja na poti ozdravljenja. Za osrednje težave jugoslovanskega gospodarskega sistema ni še nobene rešitve. Volja za delo je močno upadla, z njo pa tudi proizvodnost. Nagibov za delavce, da bi več in plodneje delali, spričo padajoče vrednosti plač sploh ni. Prav tako ni upanja na reformo, da bi v vodstvene gospodarske kadre spravili strokovnjake, ne pa ljudi s partijsko knjižico. In končno nič ne kaže, da bi, kot to tisk skoraj vsak dan zahteva, prisilili tiste, ki so odgovorni za bedo, k odstopu. Kajpada je ta želja skoraj neurešljiva iz dveh razlogov: samoupravljanje, ki so ga ustvarili funkcionarji, skoraj ne pozna osebne odgovornosti; in ko bi hotel kdo sedaj odgovornost terjati, bi moral zamenjati skoraj ves funkcionarski aparat.

ZDA zahtevajo od držav, ki jim pomagajo, za odobritev pomoči, bolj kot katera koli druga zahodna država, spoštovanje človekovih pravic. Odkar je *New York Times* v začetku leta omenil, da ima Jugoslavija verjetno več političnih jetnikov kot druge socialistične države, Jugoslaviji ne uspe prepričati ameriško javnost o tem, da v njej, deželni delavskega samoupravljanja, ni zatiranja.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 3./4. mar. 84/53.

NOVA REVIJA:

POGOVOR Z JOŽETOM PUČNIKOM

KERMAUNER: *Si profesor na znanstveni visoki šoli v nemškem Lüneburgu? Kako si kot Slovenec zašel v tujino?*

PUČNIK: Kako sem prišel tja? Ko sem sredi leta 1966 prišel iz zapora na Dobu, sem nekaj mesecev poskušal v Sloveniji pognati korenine. To ni uspelo: ne samo, da zame seveda ni bilo dela, tudi sicer se je situacija bistveno spremenila... Konec septembra 1966 sem odšel v Nemčijo, delal nekaj mesecev v Nürnbergu in Essenu kot pomožni delavec, da sem zaslužil nekaj denarja, nato pa sem v poletnem semestru 1967 začel s študijem sociologije, pedagogike in filozofije na hamburški univerzi. Ob priložnostnem fizičnem delu v pristanišču, v skladiščih, pri razvozu premoaga itd. sem v štirih letih doštudiral in doktoriral junija 1971. Oktobra istega leta sem začel s predavanji v Lüneburgu, kjer sem še danes.

KERMAUNER: *Ne razumem, zakaj si še enkrat študiral, saj si imel že diplomu ljubljanske univerze?*

PUČNIK: Čeravno ni študija nikoli dovolj, sem bil v to tudi prisiljen. Ob aretaciji leta 1958 mi je bil iz globljih razlogov zaplenjen tudi original diplome. Ob izpustitvi iz zapora sem bil dovolj naiven, da sem vse to hotel zopet dobiti. Odgovorni v Ljubljani, moji bivši zasliševavci, so mi brez zadrege povedali, da se je vse izgubilo. Poskušal sem biti konstruktiven in sem si priskrbel duplikat diplome na rektoratu v Ljubljani. Težave so se začele, ko sem v Hamburgu začel postopek za priznanje diplome. V Nemčiji je predpis, da morajo vsak duplikat potrditi oblasti tiste države, kjer je bila diploma izdana. Tako je oddelek za znanost pri hamburški deželni vladi leta 1967 zaprosil jugoslovanske oblasti, da potrdijo mojo diplomu. Ko po nekaj mesecih ni bilo odgovora, so na mojo prošnjo to storili še enkrat. Ko tudi tokrat ni bilo nobenega odgovora, so mi mojo vlogo vrnili, jaz pa sem se vdal v usodo in pridno študiral. Zanimivo je še to, da je hamburška deželna

vlada dejansko dobila ta odgovor, toda šele leta 1975, osem let kasneje in ko sem že predaval v Lüneburgu. — Še danes ne vem, kdo v Sloveniji mi je bil tako naklonjen in zakaj.

KERMAUNER: *Si se kdaj poskušal vrniti? Ti je Slovenija nudila službo?*

PUČNIK: Vprašanje vrnitve v domovino sem načenjal pri vsakem razgovoru, na katerega so me (do leta 1979 redno pri vsakem obisku v Sloveniji) klicali sodelavci državne varnosti. Odgovor je bil, da je pač treba potrpeti, da se mora marsikaj pozabiti in da se bo kdaj pozneje že našlo kakšno mesto, morda celo na gimnaziji. Na delo v znanosti ali celo kot predavatelj na visoki šoli pa naj raje ne računam. Ker višji forumi vedno več vedo kot nižji, mi je nekdo hotel pomagati in je (okrog leta 1975) napisal pismo Kardelju. Odgovor je bil vljuden, v njem ni bilo niti „da“ niti „ne“, med vrsticami

na kateri slovenski tečaj v tujini?

Pri priznavanju posameznih razredov tujih osnovnih šol in pri nostrifikaciji (= priznanju veljavnosti) spričeval o končani osnovni šoli se upošteva (doma) predvsem, koliko in katere razrede je učenec uspešno končal v tujini. Obiskovanje dopolnilnega pouka slovenskega jezika v tujini ni pogoj za nostrifikacijo spričevala tuje osnovne šole.

NAŠ DELAVEC, Ljubljana, jul./avg. 80/10.

Obiskovanje slovenskih tečajev v tujini, ki jih organizira jugoslovanska oblast, torej ni pogoj za nadaljevanje otrokovega šolanja doma. V primeru, da je v nekem kraju v zdomstvu več tečajev (tisti, ki ga pripravlja Cerkev, in tisti, ki ga pripravlja oblast), se bodo morali starši pač odločiti za tiste, ki otroku več nudi. Pri tem ne gre spregledati dejstva, da dajejo tečaji otrokom tudi življenjsko usmeritev, tako ali tako.

pa je bilo povedano, da ni čutiti nobene potrebe po meni.

KERMAUNER: ... vzroki, da si za pustil domovino, so očitno v tvojem sedemletnem zaporu oz. v kazni, ki ti jo je prisodilo slovensko sodišče. Kako gledaš danes na to sodbo?

PUČNIK: Tako obtožnica kot sodba (devet let strogega zavora) sta bili absurdni (= brezumni) takrat in sta še danes ... drugače sploh ni moglo biti, ker je vladal princip monopolna na resnico, ki ga ima samo vodstvo partije, ostali pa, če ga ne morejo sprejeti, naj molčijo ali pa so proglašeni za sovražnika te resnice in s tem tudi partije. Ta poenostavljeni model velja za vsa ključna vprašanja držbenega delovanja, za tabuje (= nedotakljivke), ki so načelno nedotakljivi za povprečne državljane ... Kako gledam danes na tisto sodbo? Ne morem drugače, kakor občutim in kakor mi pravi razum. Stalinizem.

KERMAUNER: In kaj ti pravita občutek in razum?

PUČNIK: Gre za osnovno človeško pravico, da sme vsak državljan, ne glede na socialno poreklo in zavestno sprejeto vero, povedati svoje mnenje glasno in javno, ne da bi ga zaradi tega moralo zabezbati od strahu pred državnimi organi ali neko partijo. Glasno izrečena mnenja ... postanejo, kolikor to demokratično in brez pritiskov uspe, osnova za volitve različnih organov, ki šele takrat, demokratično izvoljeni, lahko odločajo o ohranitvi ali o reformi dotedanjih načel urejanja družbe. Nihče nima pravice proglašati tabuje ... To je abeceda vsake demokracije; če tega ni, ne moremo govoriti o demokraciji. Kjer imaš kakšno demokratično deželo, kjer bi se ljudje morali bati policije, če izrečejo svoje mnenje — glasno in javno?

NOVA REVUJA, Ljubljana 1984, 2297—2298.

gov; dejansko gre za njih preložitve. Če bo na ta način 1 milijarda dolarjev „reprogramirana“, kot temu tudi pravijo, bo to državo v teku let stalo še enkrat toliko obresti.

Jugoslovanski delavec, po socialističnem nauku gospodarstva, gleda v prihodnost mrko. Odmrzitev cen mu bo spet prinesla povečanje inflacije; njegova življenjska raven bo ponovno krepko padla.

Da še ni prišlo do večjih nemirov, za to je več razlogov. Mnogo Jugoslovanov je nič manj močno osebno in materialno navezano na svojo deželo. To jim je v pomoč za preživetje. Poleg tega nasprotja med mnogimi na jugoslovanskem ozemlju skupaj živečimi narodi ovirajo enotne protestne akcije. In ustvarjanci samoupravljanja so delavstvo glede organiziranja zavestno tako razdrobili, da ne prepaja mišljenja in ravnanja delovnih ljudi razredna zavest, marveč čut tekmovanja.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG: BEOGRAD V LISICAH POSOJIL

Tako strogih pogojev za pomoč Jugoslovanom ni Mednarodni denarni sklad še nikdar postavil: zvezna vlada v Beogradu mora razvrednotenje dinarja dejansko prilagajevati inflaciji v državi; poleg tega mora pravkar sklenjeno zamrznjenje cen spet

odmrzniti. Le tako bo dobila nova posojila (od Mednarodnega sklada in od zasebnih zahodnih bank), ki ji bodo šele omogočila, da bo plačala letošnjih nad 5 milijard dolarjev dolgov in obresti. V Beogradu govorijo olupševalno o „refinanciranju“ dol-

Predsednica izvršnega sveta Milka Planinc se boji, da bi gospodarska kriza utegnila ogroziti družbeno ureditev. V resnici je družbena ureditev povzročila krizo države. Ozdravljenje bo prišlo šele, če bodo to ureditev — po mirni poti — spremenili.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 26. mar. 84/4.

dragi bravci!

Pred leti je naredilo sedemsto Slovencev v Slovenski kapeli v Washingtonu obljubo, da bomo vsi Slovenci doma in po svetu vsako leto na predvečer praznika Marije Pomagaj, to je 23. maja zvečer, prižgali pred Marijino podobo v hiši ali stanovanju svečo in molili za ohranitev in spoštovanje verskih vrednot med našimi rojaki.

Prav je, da se tej pobudi pridružimo in se tako z vsemi vernimi Slovenci povežemo v eno božjo družino, ki ohranja sveti ogenj vere in usmerjenosti v Boga iz roda v rod. To je še posebno važno danes, ko grozi slovenski družini in slovenskemu domu dva materializma: zahodni, potrošniški in vzhodni, marksistični — oba skušata ugasiti v srcih naših rojakov vkoreninjenost v Boga.

Ljudje, ki so znali v sebi človeka najčisteje uresničiti, svetniki, so črpali moč za to v molitvi. Tudi naš narod se bo ohranil zdrav in čil samo iz globokih, božjih korenin.

Lep pozdrav!

Uredniki

še prvo, pa drugo, pa tretje!

GOSPODARSKA REFORMA?

V Jugoslaviji so podjetja vodena ne gospodarsko, marveč ideološko, to pomeni, da jim dohodke vzamejo za potrebe „družbe“ in dopuščajo, da si ostanek razdelijo med seboj delavci, brez ozira na naložbene potrebe.

Človek ima pogosto vtis, da v Jugoslaviji nihče ne ve, na katerem koncu gospodarskega dogajanja naj bi sploh začeli z zdravljenjem.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 28. feb. 84/6.

KOD IZ KRIZE?

Jugoslavija mora zahodnim vladam in denarnim zavodom letos plačati 5,1 milijarde dolarjev posojil in obresti. Beograd te vsote ne more plačati, zato bi rad 3,5 milijarde dolarjev „preprogramiral“. Zaradi skušenj v preteklosti se zdi, da hoče to pot Mednarodni denarni sklad jugoslovanske napore točno preveriti. Od beograjske vlade bodo zahtevali natančno predstavitve načrtov.

Zdi se, da postajajo težave režima počasi neprijetne. Po uradnih številkah se je življenjska raven znižala od leta 1980 za 25 %. Trenutno je uradno 910.000 brezposelnih. Ne nazadnje pod vplivom pravovernih komunističnih funkcionarjev in zaradi mnogih posebnih interesov je odločilni prehod k tržnemu gospodarstvu vedno znova oviran.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 12. mar. 84/2.

RASTOČA OPOZICIJA

Jugoslovansko državno predsedstvo je potožilo o okrepljenem pojavu opozicijskih skupin v državi. Samo na Kosovu naj bi bilo odkritih v zadnjih treh letih 72 „podtalnih organizacij“ z okrog tisoč člani. Poleg tega naj bi v Jugoslaviji znova oživel „klerikalizem“ Cerkvá in nacionalizem.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 13. mar. 84/6.

„NESAMOUPRAVNI“ POJAVI

Republiški odbor (ZZB NOV Slovenije) ugotavlja, da v sedanjih razmerah raste aktivnost sil, ki jim naš socialistični samoupravni sistem ni po godu. Pod navideznim prizadevanjem za demokratizacijo družbe ali soočanja različnih interesov, napadajo prvine naše samoupravne ureditve, ponujajo meščanske vzore, ali celo terjajo politični pluralizem. Nekateri vidijo rešitve sedanjih družbenih težav v administrativno-centralističnem načinu odločanja. S teh vidikov se pojavljajo kritike zveze komunistov in težnje po spremembi njene vloge v družbi. Tudi nekateri krogi iz vrst rimskokatoliške cerkve sodijo, da je ugoden čas za njihovo širšo aktivnost, s katero posegajo v družbene odnose.

DELO, Ljubljana, 14. mar. 84/2.

ŽALJIVA MAŠKERADA

Ko sem (pustni) torek zvečer po televiziji gledala nekatere pustne prireditve, sem bila prepričana, da bomo s tem za eno leto opravili. Zelo sem se motila. Sredin televizijski dnevnik je precej na dolgo poročal o pokopavanju pusta in po mojem mišljenju prekoračil vse meje dovoljenega. Pusta so spremljale maske v preoblekah škofov in duhovnikov, pa tudi križ je bil zraven. Ali se vam to zdi še zmeraj kulturno?

Pred leti je bila v Ljubljani v navadi „kmečka ohcet“. Čeprav je hotela oživljati „starodavne običaje“, je gladko spregledala poroko v cerkvi. Kako to, da pust še vedno pogreva in hudo žaljivo smeši obrede krščanskega pogreba?

Vsem tistim, ki se trudijo z „oživljanjem starodavnih navad“ okrog pusta, resno priporočam, naj vendar že enkrat preidejo na civilni pogreb. Morda bodo malo poskusili, kakšne bodo reakcije, če bodo na čelu sprevoda nosili državno zastavo in jo na koncu zažgali ali vrgli v vodo, ali če bodo pogreb vodile maske visokih predstavnikov družbe. Križ pa naj zaenkrat pustijo na miru.

J. H.

PRIPIS UREDNIŠTVA DRUŽINE: Iz nadškofijskega urada so nam sporočili, da je tudi nadškof Šuštar poslal protestno pismo ljubljanski televiziji zaradi

prikazovanja pustnega sprevoda, ki se je norčeval iz križa. V DRUŽINI smo se doslej že večkrat spotikali nad pustovanji, ki z norčevanjem iz verskih simbolov žalijo verska čustva občanov, vendar doslej ni bilo nobenega uspeha.

DRUŽINA, Ljubljana, 25. mar. 84/6.

BOGOSLOVNI PROFESOR STRES O NEKATERIH VPRAŠANJIH

...bi dejal, da je Cerkev v naši družbi tolerirana, ne pa spoštovana. Kaj navadno toleriramo? Tisto, kar je slabo, vendar ne v tolikšni meri, da bi nas moglo vznemirjati. Toleriramo, recimo, slab zrak v Ljubljani, toleriramo določen odstotek žveplovega dioksida v zraku, določena biološka onesnaževanja...

Pri nas vlada marksistično prepričanje, da je vera odtujitev, in to jo postavlja v čudno luč. Poleg tega se vri-va mišljenje, da so verniki kljub vsemu ljudje, ki jim nekaj manjka, ki se niso osamosvojili in zaradi tega ne morejo postati del avantgarde...

Cerkev ne more ničesar zahtevati v imenu nekakšnih posebnih interesov, še manj privilegijev. Kar zahteva, zahteva v imenu človekovih pravic, ki jih je jasno opredelila znana Deklaracija Organizacije združenih narodov in jih povzema tudi naša ustava. Za te pravice je bistveno, da so brezpogojne. Nihče ne more reči: „Izpolnite najprej te in te pogoje, pa boste dobili pravico

naša luč

**najlepši dar
čez vse leto**

**v izseljenstvu,
zdomstvu,
zamejstvu
in doma**

do verske vzgoje vaših otrok, pravico do neoviranega izpovedovanja vaše vere, pravico do enakosti in podobno!" Prav brezpogojnost je bistvena sestavina človekovih pravic. Če nekaj že imam, mi tega nihče ne more spremeniti v nagrado za „lepo vedenje“...

ZK v naši družbi ni navadna skupina, društvo, temveč ima vlogo avantgarde, ki jo je opredelila ustava in program ZK. Če ideologija ZK postane vodilna ideologija družbe in če je ateizem sestavni del te vodeče ideologije, potem sem jaz kot vernik vznemirljen. Nujna posledica takih stališč pa je bolj ali manj „zadrto“ gledanje na vero in vernike.

DRUŽINA, Ljubljana, 25. mar. 84/3.

MAŠE V DOMOVH ZA OSTARELE

(Sekretar koordinacijskega odbora za urejanje odnosov med samoupravno družbo in verskimi skupnostmi pri predsedstvu RK SZDL Slovenije Primož Hainz je v DELU preciziral stališča tega odbora do verskih obredov v bolnišnicah in domovih za ostarele. Poenostavljeno bi njegove izjave lahko izrazili takole: „V bolnišnicah lahko duhovnik obišče, spove in obhaja le posamezne bolnike, v domovih za ostarele pa lahko opravi tudi mašo za tiste, ki to želijo.“

Iz povedanega bi sledilo, da je mogoče maševati v slehernem domu za ostarele, kjer imajo za to primeren prostor. V resnici pa je veliko domov, kjer o maši nočejo niti slišati, čeprav imajo za to primeren prostor in bi bogoslužje prav nič ne motilo tistih, ki ne verujejo. Zdi se, da imajo uprave domov le preveliko moč pri odločanju.

Pa še nekaj je. Maša naj bi lahko bila tam, kjer hišni redi to predvidijo. Kaj pa tisti domovi, ki so sprejeli hišne rede že davno pred izoblikovanjem stališča koordinacijskega odbora? Nadvse umestno bi bilo, ko bi upravam domov za ostarele poslali navodilo, naj preverijo hišne rede in skušajo najti čas za skupno bogoslužje, kjer si oskrbovanci to želijo. Pri oblikovanju hišnega reda najbrž ni dovolj, če sodelujeta dva ali trije oskrbovalci, saj le-ti lahko zelo hitro pridejo pod vpliv vodstva.

V vsakem primeru pa je potreben pošten pogovor. Tudi pri prošnjah za dodelitev lokacije za nove cerkve je bilo večkrat slišati suh odgovor: „Urbanistični načrti v tem okolju ne predvidevajo kulturnega prostora!“ Seveda, ker urbanisti pri regionalnem planiranju upoštevajo vse: trgovine, vrtce, šole, igrišča, zelenice, parkirišča in še marsikaj, na verske potrebe občanov pa „pozabijo“.

Zdi se, da je „človeški faktor“ tisti, ki odloča, v katerem domu za ostarele bo maša in v katerem ne. Pri tem človeškem faktorju mislimo poslovalne organe ali krajevne politične dejavnike. Morda nekateri med njimi zahteve za versko oskrbovanje stanovavcev v domovih za ostarele razumejo v smislu stališča, ki so ga izrazili na seji republiškega odbora ZZB NOV, kjer so med drugim dejali: „Tudi nekateri krogi iz vrst rimskokatoliške cerkve sodijo, da je ugoden čas za njihovo širšo aktivnost, s katero posegajo v družbene odnose.“ Posploševanje, ki je postalo skoraj pravilo, kadar gre za kritična stališča na različnih področjih.

DRUŽINA, Ljubljana, 1. apr. 84/3.

SLOVENSKE VASI SKORAJ NI VEČ

V predpomladnih dneh sem imel priložnost prekrizati Slovenijo po dolgem in počez. Z vlakom, avtomobilom in peš. In nikoli doslej se mi ni podoba slovenskega podeželja zarisovala z večjo žalostjo v zavest. Zakaj ta predpomladni čas brez snega, zelenja in rož, ta umaknjenost narave najbolj jasno in brezobzirno pokaže, s čim je človek dopolnil ali onečedil naravo. Mislim predvsem na človekova bivališča in kar sodi zraven, od hiš do vikendov in čebelnjakov, posamezno in v snovnem občestvu vasi.

Gledam, recimo pritlehno, tako z zemljo spojeno dolenjsko vasico, razsejano na slabših tleh nad njivami, v očem prijetnih razmerjih do obdajajočega jo sveta, pritične hiše brez izstopajočih prvin, s številnimi dokazi, da je roka graditelja hotela tudi krasiti — gledam, pa ne zdržim dolgo. Očesna mrežnica znori. Oko ne prenese, ne le-

vo ne desno. Kajti nekdo si je ob vasi zgradil na njivi nadstropno hišo in zavaroval z ograjo pred tatovi, klateškimi psi in sosedovimi kurami. To je hiša, kjer se več ne potrka, se pozvoni, hiša z domofonom. Vsekakor moderna hiša in napreden lastnik.

Gledam prekmursko vas. Zadnja butana hiša, tako vidim, se sramuje svoje modre zunanosti in nizke rasti. Razumem jo, saj je v družbi tirolske in bavarske bohotnosti, če pogledam samo njuni bližnji sosed. Pa tega niso krive štokljke.

Gledam štajerske vinograde pa dolenske... Tu draži nebo alpsko zašiljen vikend, drugje pravi grad, srečam pravo predmestno hišo, sramežljivo zidanico... Mrežnica spet znori. Ne prenese toliko slogov, toliko vsaj za celo stoletje neugledno utrjene snovi. In mrežnica je blizu možganov.

Možgani ne razumejo, da skoraj ni več slovenske vasi. Da ne zakoni, inspekcija, policija, kultura niso mogli dejansko nič proti tej poplavi vsakršnih škatel, ki jih imenujemo hiše in so namешčene (tako se zdi), kakor se je komu že zahotelo, pokrite z vso mogočo opeko (kakrašna se pač dobi, mi bo odgovoril graditelj), s slemeni v vseh smereh neba, z „izvirnim“ tridelnim oknom in sem in tja s srnico med zelenimi smrekami na pročelju. Človek ima vtis, da se je Slovenec na tem področju najbolj samoupravljalsko izživel.

Pustimo zaenkrat v nemar smrtni greh — gradnjo na njivah, govorimo samo o razmerju do stavbarskega izročila, ki je Slovenijo kljub majhnosti bo-

RIBNICA na Dolenjskem

NOVA ŠTIFTA na Dolenjskem

SV. KATARINA pri Ljubljani

gatilo s svojo pestrostjo. Kakšen užitek je videti, recimo, na isti dan značilno hišo v Baški grapi, koroški dom, hišo v bohinjskem kotu, hišo v Prekmurju, pa belokranjsko hišo, stisnjeno kraško vas, razloženo naselje v vinorodni pokrajini, samotno domačijo pod Pečo...

Kaže, da smo skrb za naše stavbarsko izročilo — z redkimi izjemami — prepustili zgolj zavodom za varstvo narave in kulturne dediščine, ki lahko vplivajo na to, da se del te dediščine ohrani in vzdržuje, ne morejo pa vplivati tako, da bi vrednote tega izročila v spremenjenih razmerah upoštevali na neki način pri sodobni gradnji bivališč in naselij. Naselja postajajo vedno bolj podobna drugo drugemu, posamezne hiše se skoraj praviloma ne vključujejo v naselje tako, da bi upoštevali graditelji dosedanje vrednote rezmeščanja in oblikovanja.

Ne gre za vztrajanje na nespremenljivosti in vaški idiliki. Jasno je, da je treba iti s časom naprej, kot se reče. Ni pa nujno, da pomeni ta hoja s časom tako pretrganje s tradicijo (izročilom) ali ignoranco do nje, kakor smo temu priča pri nas.

V gradnji smo dopustili izrazito samoljubje pri tem pa pozabljali, da sta stavbarstvo in ureditev naselja govoriči, ki dan za dnem oblikujeta človeka. Nagovarjata ga z lepoto in redom ali ga razbijata z neurejenostjo in neestetskimi arhitektonskimi rešitvami. Pozabljamo, da je človek temu vplivu pravzaprav trajno podvržen, da je na neki način z njim tudi določen.

Človek ima vtis, da je sodobnim graditeljem temeljno merilo veljava (imeti višjo, večjo hišo) in čim bolj zadostiti osebnim potrebam in pogledom. Uveljaviti svojo posebnost, ne glede na okolje. Se vkopati na zemlji, ki je bila do sedaj za poselitev ali pozidavo sveta.

Vem, da je nešteto razlogov, s katerimi bi me zasuli posamezni graditelji in ki so vplivali na njihovo gradnjo (niso dobili primernih načrtov, materialov, denarja itd.), vendar me vsi ti razlogi ne prepričajo. Posredi je vprašanje kulture od zadnjega kmeta, ki gradi, do samega zakonodajavca.

Zakaj, na primer, ne srečam takega razmerja do stavbarskega izročila in pozidave v Švici, na Bavarskem, v Beneški Sloveniji? Marsikateri del naštetih pokrajin ni bogatejši od povprečne slovenske vasi, in vendar ohranja bolj spoštljivo razmerje do izročila. Ga ne zavrača, na njem gradi ali iz njega izhaja. Ali se ne bi dalo nadaljevati z ono zapovedjo: Spoštuj očeta in mater...?

Dosedaj zapisano, vsaj na prvi pogled, ni videti preveč povezano z vero. Bolj povezano z vero se zdi pozornejšemu opazovalcu, da zraste hiša brez nasprotovanja na nekem prisrčnem polju ob samotni podružnici prav ob cerkvenem „cvingerju“, da enkratni pogled na križev pot nekje na Dolenjskem neugledno pokvari (spet brez nasprotovanja oziroma z dovoljenjem) hiša (petnajsta postaja), da v nekem mestu z značilno mestno veduto (podoba) tekmuje z zvonikom stolpnica

(in seveda se pokvari) itd. Oh, ta naša tekmovanja! Lojze Peterle

DRUŽINSKA PRILOGA, Ljubljana, apr. 84/84.

ŠTUDENSKI ČASOPIS TRIBUNA — ZAPLENJEN

Zahvala

Od srca se zahvaljujemo vsem dobrim ljudem, ki so ji skrbno in ljubeznivo lajšali trpljenje. Vsem, ki so jo poznali, jo priporočamo v blag spomin.

Vsi njeni

Sporočamo žalostno vest

PREDVSEM ZARADI ZAHTEV PO DOSLEDNEM URESNIČEVANJU DOLGOROČNEGA STABILIZACIJSKEGA PROGRAMA, NE PA ZARADI POGOJEV, KI SMO JIH SPREJELI V POGAJANJH Z MEDNARODNIM DENARNIM SKLADOM, SE BODO RAZMERE V GOSPODARSTVU, S TEM PA TUDI POLOŽAJ DELOVNIH LJUDI ZAOSTRILE. VENDAR SE JE TREBA Z DEJSTVI IN RESNICO SPRIZNATI IN BI BILO ZATO POPOLNOMA NESMISELNO TARNANJE NAD TEM, DA NAS KDO IZSILJUJE, ČE PA VSI VEMO, DA JE PLAČEVANJE PRETEKLIH NAPAK PAČ TEŽAVNA REC.

Zaljubljeni

STUDENT

TRIBUNA, Ljubljana, 23. mar. 84/1 in 4.

PRIPIS NAŠE LUČI: Oblasti v Ljubljani so zaplenile številko TRIBUNE, časopisa študentov ljubljanske univerze, ki je prinesla gornji „osmrtnici“.

oglasi

• Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORZEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 - 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

• Potujete v RIM? Dobrodošli v hotelu BLED, Via S. Croce in Gerusalemme 40, 00185 Roma, tel. (06) 777 102. Na razpolago so Vam komfortne sobe s kopalnico, klimatičnimi napravami in radiom, lastni parkirni prostor in restavracija v alpskem slogu. Zagotovljeno Vam je prijeto občujie med slovenskim osebjem. Lastnik: Vinko Levstik.

• Tapainer-aparati in traki za vezenje trsov, JEANS-HLAČE DM 5.—; velika izbira AVTO-RADIEV in RADIOAPARATOV s kaseto. Razni stroji in orodje. Zahtevajte naš prospekt! — JODE-

BILLIGMARKT, Marsstraße 15, D-8000 München 2, BRD.

• PREVAJANJE V MÜNCHNU — Dipl. filolog JOSEPH ARECH Vam uradno uredi prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč; pouk nemščine in slovenščine. — 8000 München 45, Situlistr. 71b (U-Bahn 6, postaja Freimann), tel. (089) 32 68 13.

• Ugodno PRODAJAM nedograjeno hišo (3. faza) v Celju. Natančnejša pojasnila daje Alojz Rupret, Burgstr. 2, 4300 Essen 17, tel. 02 01 - 57 89 35, BRD.

• ODDAMO za vse počitnice opremljeno stanovanje v vili pri Nici, 5 km od morja. — Kličite številko 93-32 75 85.

• V Hrastniku PRODAJAM enostanovanjsko hišo (120 m²) z vrtom za devize. — Informacije po telefonu 02 41 - 12 7 20, BRD, po 19. uri.

• PRODAJAM starejšo, prenovljeno stanovanjsko hišo z gospodarskim po-

slopjem in 4 ha zemljišča v Polički vasi. — Informacije po telefonu 0 70 22 - 63 9 55, BRD.

• PRODAJAM takoj vseljivo hišo (4 sobe, kuhinja, kopalnica, predsoba), gospodarsko poslopje in nekaj zemlje (772 m²) v Lovrencu na Pohorju, Maribor. Cena 450.000 šilingov. — Informacije dobite po 19. uri po telefonu 0 30 62 - 37 5 01, Jelič.

• V Moravskih toplicah blizu zdravilišča PRODAJAM novo, delno že vseljivo medetažno hišo v 5. fazi. Hiša je na 800 m² veliki parceli blizu trgovine, cerkve in zdravilišča. — Vse informacije dobite po telefonu 040 - 38 30 46, BRD, zvečer.

• PRODAJAM stanovanjsko hišo z vrtom in gospodarskim poslopjem v Brestenici, Krško, 500 m od železniške postaje, ugodna za obrtnika. Cena: 68.000 DM. — Pojasnila daje Drago Bobek, Prešernova 9, YU 64260 Bled.

V sleherni slovenski knjižnici morajo biti tele knjige:

V ROGU LEŽIMO POBITI (Tomaž Kovač)

TEHARJE SO TLAKOVANE Z NAŠO KRVJO (Matjaž Klepec)

Izjave svobodnjakov, ki so se med vojno v Sloveniji uprli stalinistični revoluciji, pa so jih Angleži po izdaji poslali domov.

Vse te knjige lahko naročite na naslovu: MOHORJEVA KNJIGARNA, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt/Celovec

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih glasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštnih kuponih pristojbino za dvojne pisem za tujino.

smeh nam pomaga, da mileje sodimo vse, kar nismo mi (andrič)

Učitelj: „Kdo mi lahko pove zgled za to, da ni vse, kar se sveti, zlato?“
Ves razred v en glas: „Vaše hlače.“

„Sosedov zakon je pa res srečen!“
„Ja, vsakdo od njiju lahko počne, kar hoče ona.“

Vprašanje radiu Erivan: „Ali naši socialistični funkcionarji res živijo bolje kot nekateri kapitalisti?“

Odgovor: „Načelno res, a to dokazuje le nezmožnost kapitalističnega sistema.“

Oče sinu: „To je bila že tretja ženska, ki ti je ženitveno ponudbo zavrnila. Vseeno ti svetujem, da bodi previden: tolike sreče ne boš imel zmeraj.“

Stara dama dá beraču vbogajme nekaj drobiža: „Da mi ja ne boste kupili kakšnega žganja!“

„Vam? Kako naj bi prišel sploh do česa takega?“

Gospa pripoveduje smešnico o gosih. Njenemu sosedu pri mizi je smešnica močno všeč in pravi: „Odslej bom prav gotovo ob vsaki gosi, ki jo bom videl, mislil na vas.“

Gostitelj poznemu gostu: „Kaj vam smem še ponuditi? Viski, kavo ali taksi?“

„Ata, danes mi je neki sošolec rekel, da sem čisto tebi podoben.“

„In kaj si storil?“

„Nič, ker je močnejši od mene.“

Pri psihiatru.

„Gospod doktor, težave imam z drugimi ljudmi.“

„In kaj je temu vzrok?“

„To morate vendar odkriti vi, govedo!“

„Natakar, prosim pritožno knjigo!“

„Je polna.“

„Potem pa prosim krčmarja!“

„Je tudi poln.“

Jakec gre h Gašperčku in pozvoni. Gašperček od znotraj: „Nikogar ni doma.“

Jakec: „No, potem sem pa prav narredil, da nisem prišel.“

Učiteljica: „Kdo ve kakšen primer odgovornosti?“

Tonček: „Na hlačah imam dva gumba. Če se mi eden odtrga, nosi drugi vso odgovornost.“

„Če bi se jaz kdaj poročil, bi se le z žensko, ki ima smisel za humor.“

„Jasno, saj kakšna druga te ne bi vzela.“

Oče vpraša učitelja, če res ni nobene možnosti, da bi njegov sin razred izdelal.

Učitelj: „Nobene. Z njegovim neznanjem bi lahko razred ponavljali trije učenci.“

Učiteljica: „Ančka, kaj si predstavljáš pod visečim mostom?“

„Vodo.“

Pri psihologu.

Pacient: „Sanjal sem, da so na odru nastopila sama lepa dekleta.“

Psiholog: „To vendar ni tako hudo!“

Pacient: „Seveda je, ko pa sem bil tretja od desne jaz!“

Ona: „Dala sem ti najlepša leta svojega življenja.“

On: „Jaz pa tebi najlepše strani svoje hranilne knjižice.“

„Ata, v živalskem vrtu sem videla veliko opico. Bila je tako velika, kot si ti.“

„Neumnost! Tako velikih opic kot sem jaz se sploh ni.“

VPRAŠANJE radiu Erivan: „Ali je kakšna razlika med hrbtenico in hrbtiščem?“

ODGOVOR: „V načelu ne. A hrbtišče ima vsakdo.“

Mladi mož: „Ženka, če je bilo tole kava, bi od jutri naprej rajši čaj.“

Francoz Nemcu: „Bog je izgnal Adama in Evo iz raja gotovo v nemščini . . .“

Nemec: „ . . . ker je Eva Adama zapeljala gotovo v francoščini.“

Mihec je prišel z igrišča ves umazan. Oče ga je nahrulil: „Tak si kot pujssek! Saj veš, kdo je pujssek?“

„Vem, pujssek je sin velikega pujsa.“

Mladi oče je vozil po parku v vozičku svojega dojenčka, ki se je drl na vse pretege. Govoril je: „Pomiri se, Filip, pomiri se!“

Mimo je prišla ženska in mu rekla: „Občudujem vaše potrpljenje z vašim Filipom!“

„S kakšnim Filipom! Filip sem jaz!“

„Ančka, danes ponoči je po spalnici spet letal netopir.“

„Res? Zakaj me pa nisi zbudil? Saj veš, da v primeru, če leta po sobi kakšna ptica, ne morem spati!“

SAMOUPRAVLJAVEC

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Roth, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 88 3 56).

P. Anfrej Kropelj, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Stanislav Gerjolj CM, Rennweg 40, 6020 Innsbruck.

Štefan Ferenčak SDB, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3540 Eidsen. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1 - 361 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. 1 - 253 64 43).

Stanislav Kavalir, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

(Tel. (21) 70 91 88).

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. (8) 291 85 06).

Dr. Franc Felc, 14 Rue du 5 Decembre, 578000 Merlebach. (Tel. (8) 781 47 82).

Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe,

57800 Freyming-Merlebach.

Jože Kamin, Presbytère catholique, Rue de l'Eglise, 57600 Forbach,

(Tel. (8) 704 77 43).

Franjo Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 - 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Štefan Antolin, 1 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus.

(Tel. 030 - 785 30 91 do 93).

Janez Pucelj, 42 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Stanko Čeplak, diakon, 42 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdähler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 0611 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 78 8 14).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3, 1/2. (Tel. 0841 - 34 4 74).

Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Slovenski dušnopastirski urad, 7906 Blaustein bei Ulm, Felsenstr. 12/1.

(Tel. 07304 - 41 4 53).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eidsen. (Tel. iz Nizozemske:

09-32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. Urad: 01 - 301 31 32. Zasebno: 01 - 301 44 15).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).